

»V meni živi Kristus« Gal 2,20

UVODNA BESEDA

BOŽJA BESEDA DANES 2

Revija Slovenskega bibličnega gibanja ISSN 131-5772 XVII (2010)

LETO DUHOVNIŠTVA IN EVHARISTIJE

Glavni oltar v cerkvi Jezusovega spremenjenja na gori Tabor, Izrael

*„Jezusovo srce je prebodeno s sulico.
Odrpto je in postane izvir: voda in kri, ki pritečeta iz njega,
kažeta na dva temeljna zakramenta, iz katerih Cerkev živi: na krst in evharistijo.
Iz Gospodove prebodene strani, iz njegovega odprtega srca privre živi studenec,
ki teče skozi stoletja in gradi Cerkev. Odrpto srce je izvir nove reke življenja.”*

iz pridige Benedikta XVI. ob sklepu duhovniškega leta

UVODNA BESEDA

s. Snežna Večko

Pričujočo številko *Božje besede danes* zaznamujejo dogodki, ki smo jih

ravnokar praznovali v vesoljni Cerkvii ter v Cerkvii na Slovenskem. Časovno najprej, 21. aprila na Teološki fakulteti v Ljubljani, smo prisostvovali predstavitvi novega slovenskega prevoda Svetega pisma – Jeruzalemske Biblije (Nova zaveza in Psalmi). Na praznik Srca Jezusovega, 11. junija, je papež Benedikt XVI. ob navzočnosti številnih duhovnikov, tudi slovenskih, sklenil leto duhovništva. 13. junija smo v Cerkvii na Slovenskem slovesno obhajali evharistični kongres kot sklep leta Evharistije. Ti dogodki so sklenili dejavnosti, ki so se odvijale na različnih ravneh, ter dogajanje, ki je v globini preoblikovalo duše. Vsemu je kot vir služilo Sveto pismo. Evharistični kongres je bil slavospev

slovenskega ljudstva Kristusu, ki v njegovi življenjski daritvi prepozna ljubezen brez meja. V pričujoči številki naše revije je skrivnosti Evharistije posvečen članek »Sveto pismo – 'vir' Evharistije«, kjer se srečamo z desetimi odlomki, ki predstavljajo (pred) podobe Evharistije, njeno ustanovitev in način obhajanja. Biblična skupina v Tolminu se je hranila s temi besedili večplastnega pomena in nekaj tega bogastva podeljuje z bralci Božje besede. Tudi kot povabilo bibličnim skupinam, da bi podelile z bralci svoje doživljanje Božje besede.

Evharistije ni brez duhovnika in duhovnik (»mašnik«) ne more preživeti brez Evharistije. Pretresljiva so pričevanja duhovnikov v koncentracijskih taboriščih in povojnih zaporih ter njihovi iznajdljivosti, da so prišli do svetega obhajila. V pričujoči številki revije bomo v članku »Evharistija in duhovništvo iz istega vira« spoznavali, kako se je v Cerkvii oblikovalo službeno novozavežno duhovništvo

in o duhovnikih kot služabnikih Evharistije.

O pripravi novega slovenskega prevoda Svetega pisma v *Božji besedi danes* nismo posebej poročali. Pripravljali se je v marljivem osebnem snovanju, skupnem preverjanju, posvetovanjih ... In končno je zagledal dan kot slovenska izdaja Jeruzalemske Biblije. Zakaj, čemu precej hitro po zadnjem prevodu Svetega pisma iz leta 1996, lahko zremo v poročilu o okrogli mizi, ki je bila novemu prevodu posvečena 12. maja na Teološki fakulteti v Mariboru.

V tej številki boste zvedeli tudi o binokostni vigiliji ob Božji besedi in Evharistiji v župniji Tišina. Je tudi utrinek iz dogajanja v biblični skupini. S tem želimo spodbuditi tudi druge skupine, da bi z bralci *Božje besede danes* podelile, kako skupaj spoznavajo Sveto pismo.

Vsem želimo blagoslovljeni čas letnega dopusta, v katerem naj nas objema toplina Božje ljubezni

Božja beseda danes je revija, ki jo izdaja Slovensko biblično gibanje.

Revija izhaja štirikrat letno (marca, junija, septembra in decembra).

Naslov gibanja in uredništva:

Poljanska 2, 1000 Ljubljana,
tel.: (01)43-14-278, (01)43-25-105 in
(02)25-24-472, <http://sbg.rkc.si/>

Uredniški odbor:

doc. dr. s. Snežna Večko (odgovorna urednica),
terezija.vecko@guest.arnes.si

doc. dr. Marijan Peklaj (zanimaja me),
marijan.peklaj@guest.arnes.si

prof. Bogomir Trošt (dogajanja)
bogomir.trost@rkc.si

Cena: posamezna številka 1,25 EUR,
celoletna naročnina 5,00 EUR;

Transakcijski račun pri Krekovi banki:
št.: SI56 2420 0900 4563 958

Priprava in izvedba Salve d. o. o. Ljubljana

Vsebina

UVODNA BESEDA (doc. dr. s. Snežna Večko)	2
LETO EVHARISTIJE	
Evharistija in duhovništvo iz istega vira (Marijan Peklaj)	3
Sveto pismo – »vir« Evharistije (Primož Erjavec, Tolmin)	5
ROMANJE V SVETO DEŽELO	
Abu goš, Amvas, Kubejba (dr. Marija Stanonik)	7
ZANIMA ME	
Marija V., Maribor (Marijan Peklaj)	10
Iz bibličnih skupin - Doživljanje (Stanko Fekonja)	11
DOGAJANJE	
Jeruzalemska Biblija v slovenskem prevodu (s. Snežna Večko)	12
Binokostna vigilija ob celonočnem branju Božje besede	17
BOŽJA BESEDA ZA VSAK DAN (Pripravljala s. Metka Tušar)	18
PESMI	
Evharistija (Nataša Ahčin)	20

Fotografija na naslovnici in na str. 8, 9 Jana Podjavoršek; str. 3, 6 J. Šenk; str. 12 - 16 Jure Viltušnik

LETO EVHARISTIJE

Marijan Peklaj

Evharistija in duhovništvo iz istega vira

Na praznik Srca Jezusovega je papež Benedikt XVI. ob navzočnosti petnajst tisoč duhovnikov z vsega sveta v Rimu slovesno sklenil leto duhovništva, ki ga je razglasil lani na praznik Srca Jezusovega. Duhovništvo je služba vodenja, da bi evangelij ostal neokrnjen in da bi se delili duhovni darovi (prim. 2 Tim 1,6-7; 1 Tim 4,14). Pri nas se je leto duhovništva ujemalo z letom priprave na evharistični kongres, ki smo ga slovesno sklenili na evharističnem kongresu v Celju. Evharistija in duhovniki, duhovniki in evharistija. Enega ni brez drugega. V tem članku avtor razlaga, kako je oboje utemeljeno v Svetem pismu.

Duhovniški poklic v Cerkvi se nam katoliškim kristjanom zdi

nekaj samoumevnega. Morda celo vemo, da zakramentu posvetitve duhovnikov rečemo sveti red in da ima tri stopnje: episkopat, prezbiterat in diakonat. Torej je en zakrament za škofe, mašnike in diakone. To duhovništvo ima opraviti z vodstvom v Cerkvi, kakor ste pravilno zapisali. Zadnji koncil je poudaril tisto, kar poznamo tudi iz Svetega pisma Nove zaveze, da je služba naslednikov apostolov najprej služba oznanjevalcev ali učiteljev. Takole je zapisano o škofih, ki so prejeli polnost zakramenta svetega reda: »Med glavnimi nalogami škofov zavzema prvo mesto oznanjevanje evangelija« (Konstitucija o Cerkvi 25). V nadaljevanju pa sledita v koncilskem dokumentu posvečevalna in vodstvena služba škofov. In vendar pogosto slišimo, kako lepo je, da se je v našem jeziku iz preteklih stoletij ohranila za duhovnika beseda mašnik. Občutimo jo kot da izraža bistvo duhovniškega poslanstva, saj tudi zakramentu,

s katerim kdo postane duhovnik, rečemo mašniško posvečenje.

Duhovniki nove zaveze?

Na vaše vprašanje ni prav lahko odgovoriti. Mnogi iskreni kristjani namreč menijo, da je v krščanstvu samo en duhovnik – Jezus Kristus. Pri tem se sklicujejo na Sveto pismo. Zelo jasno se tudi ti kristjani zavedajo, kako nujno je, da Cerkev izvršuje, kar je Jezus naročil apostolom po vstajenju, ko je rekel: »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence: krščujte jih v ime Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal! In glejte: jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mt 28,18-20). In še veliko je v Novi zavezi poudarkov o pomenu širjenja dobre novice o Božjem delu odrešenja. Kaj pa duhovništvo? V času reformacije so za verske služabnike v reformiranih skupnostih uvedli naslov predikant ali pridigar. Niso mu rekli duhovnik, četudi je vodil bogoslužje in celo izgovarjal Jezusove besede nad kruhom in vinom, kadar so imeli »Gospodovo večerjo« (glej 1 Kor 11,20). In seveda v teh skupnostih tudi niso »posvečevali« svojih verskih služabnikov, kvečjemu so jih slovesno postavili v službo pridigarja.

V Novi zavezi se grška beseda *hierous*, ki jo prevajamo s slovensko besedo duhovnik, uporablja predvsem za judovske in poganske duhovnike, v poročilu o trpljenju (pasijonu) nastopa »veliki duhovnik«. Oče Janeza Krstnika je bil duhovnik Zaharija (glej Lk 1,5). Med

Evharistični kongres je bil krona obhajanja leta Evharistije.

Jezusovimi nasprotniki nastopajo poleg farizejev in pismoukov tudi duhovniki. Levit in duhovnik nastopata v Jezusovi priliki o usmiljenem Samarijanu kot človeka, ki se jim ranjeni in oropani človek ob cesti ni smilil (glej Lk 10,31 sl.). Jezus spoštuje v Mojzesovi postavi predpisano avtoriteto judovskih duhovnikov, kadar k njim pošilja ozdravljene gobavce: »Glej, da nikomur nič ne poveš, ampak pojdi, pokaži se duhovniku in daruj za svoje očiščenje, kar je zapovedal Mojzes, njim v pričevanje« (Mr 1,44). Ne za apostole ne za druge nosilce odgovornosti v Cerkvi Nova zaveza ne uporablja naslova duhovnik. Pač pa govori o celotnem Božjem ljudstvu nove zaveze kot o »duhovnikih«. Tako je rečeno: »Vi pa ste izvoljeni rod, kraljevsko duhovništvo, svet narod, ljudstvo za Božjo last ...« (1 Pt 2,9; prim. 1 Pt 2,5; Raz 1,6; 5,10). Očitno se sklicuje na besede, ki jih je Izrael slišal pod goro Sinaj in so zapisane v 2 Mz 19,6. Le da v Novi zavezi ne merijo na izraelsko ljudstvo, temveč na vse ljudi, Jude in Grke, ki so se oklenili Jezusa Kristusa kot Odrešenika sveta. Po krstu smo vsi verniki deležni splošnega ali skupnega duhovništva. O tem torej Nova zaveza jasno pričuje, drugače pa je s tako imenovanim »službenim« duhovništvom, za katero gre to leto.

Pisec Pisma Hebrejcem se je naslonil na starozavezni lik velikega duhovnika in je s pogledom na njegovo delo in poslanstvo predstavil Jezusa in odrešenjski pomen njegove žrtve na križu. O službi izraelskih levitskih duhovnikov govori kot o minljivi in o njihovih daritvah, da nimajo pravega uspeha. Jezusa pa predstavlja kot duhovnika, ki je žrtvoval sam sebe in z lastno krvjo, ne s krvjo zaklanih živali, očistil ljudi njihovih grehov (prim. Heb 9,11-14). Njegova daritev je enkratna, ker je z njo opravil odre-

šenje za vso večnost. Ponavljanje je odveč. Zato piše: »Z eno daritvijo je torej za vselej naredil popolne tiste, ki so posvečeni« (Heb 10,14).

Od kod torej v Cerkvi službeno duhovništvo? Začelo se je, kot moramo sklepati iz Lukovega pisanja o prvi Cerkvi, tako, da je apostol v zavesti svoje odgovornosti v posameznih krajih izbral in postavil za odgovorne v krajevni skupnosti učencev. Pavel in Barnaba sta na misijonskem potovanju po mestih južne Male Azije v več mestih pridobila številne ljudi za Kristusa. Preden sta se vrnila v Antiohijo, od koder sta bila poslana, sta te skupnosti ponovno obiskala in učence, spodbujala, naj vztrajajo v veri. Potem pa je zapisano: »V vsaki Cerkvi sta določila **starešine** in jih z molitvijo in postom priporočala Gospodu, v katerega so verovali« (Apd 14,23). Najbrž sta to naredila po vzoru judovske ureditve. Beseda starešina je v grški različici do danes ostala v Cerkvi naslov za duhovnika: *presbyteros*. Kaže, da je ta služba počasi dobivala bolj določene obrise. Mesti iz obeh pisem Timoteju, ki ju navajate, brez dvoma kažeta na zakramentalno dejanje, samega Pavla ali zbora starešin, ki se imenuje »polaganje rok«. Po tem obredu je bil Timotej deležen »milostnega daru« (1 Tim 4,14). To je pričevanje predvsem za tiste cerkvene skupnosti, ki so izšle iz Pavlovega misijonskega dela. Jakob pa govori o »starešinah Cerkve«, ki jih je treba poklicati k bolniku, da bodo nad njim molili in ga »v Gospodovem imenu« pomazilili z oljem. In v nadaljevanju pravi, da bo ta molitev »starešin« bolnika rešila in »Gospod ga bo okrepil« pa še grehi mu bodo odpuščeni (Jak 5,14-15). Tudi te besede nedvoumno pričajo, da ti predstojniki niso zgolj voditelji in učitelji, ampak so tudi pooblaščenii posredniki Božjih milostnih darov.

Za to govorijo tudi izrazi kot »Božji oskrbnik« (Tit 1,7) in »oskrbniki Božjih skrivnosti« (1 Kor 4,1). Razlagalci pravijo, da se v poznih spisih Nove zaveze kaže, kako se je v Cerkvi proti koncu prvega stoletja uveljavil neki red v vodstvu, ko že lahko govorimo o hierarhiji. Pri tem pa se že pojavijo tri stopnje. Seveda lahko naši protestantski bratje in sestre v veri v Jezusa Kristusa še vedno upravičeno opozarjajo, da Nova zaveza za označevanje predstojniških služb v Cerkvi ne uporablja naziva duhovnik (*hiereus*). In tudi ne šteje med njihova opravila opravljanja daritev ali žrtvovanja, kar je bistveno za judovsko in pogansko duhovništvo.

Duhovnik kot služabnik evharistije

Pri zadnji večerji, ki predstavlja Jezusovo obhajanje pashe v družbi apostolov, je imel Jezus pred seboj na mizi po judovskem običaju tudi nekvašen kruh in čaše z vinom. S kruhom in vinom pa je storil nekaj, česar ni bilo v judovskem obredu. O tem imamo štiri poročila: Matejevo (Mt 26,26-29), Markovo (Mr 14,22-25), Lukovo (Lk 22,19-20) in Pavlovo (1 Kor 11,23-26). Le pri Luku in v Pavlovem besedilu najdemo Jezusove besede »To delajte v moj spomin«. Vendar je tudi pri Mateju in Marku jasno, da je Jezus tisti večer, ko je v duhu imel pred očmi Kalvarijo, hotel postaviti nekaj, iz česar bodo njegovi učenci trajno črpali moč njegove žrtve. Prav besede spomin pa nas povezuje z besedilom izraelske pashe, kjer je rečeno: »Ta dan naj vam bo v spomin in praznujte ga kot Gospodov praznik; iz roda v rod ga praznujte kot večni zakon!« (2 Mz 12,14).

Ko Luka povzema, kako so živeli prvi verniki jeruzalemske cerkvene skupnosti, pravi med drugim, da so »lomili kruh po domovih ter uži-

vali hrano z veselim in preprostim srcem« (Apd 2,46). Tako iz Svetega pisma kot iz spisov prvih krščanskih stoletij vemo, da je »**lomljenje kruha**« izraz, ki pomeni prav to, kar je Jezus storil pri zadnji večerji. Ker je bil Pavel obveščen o neredu v korintski Cerkvi glede evharistije, je o tem napisal za nas dragocene opomine. Nova zaveza sicer o tem delu življenja prve Cerkve ne piše na dolgo in široko, to so preprosto delali in živeli. Ker pa je izvedel, kako se bogatejši člani skupnosti najprej pošteno podprejo s hrano in pijačo, potem pa skupaj z lačnimi, ki pridejo pozneje, obhajajo »Gospodovo večerjo«, kot da je vse v najlepšem redu, jih je strogo pokaral, da je tako pomanjkanje bratske ljubezni v kričečem nasprotju z obredom, ki ga opravljajo (prim. 1 Kor 11,17-22.33-34). Saj gre vendar za Jezusa, ki sam sebe daje »za vas«. Prav zaradi te težave nam je zapisal zgoraj omenjeno poročilo, kaj je Jezus naredil s kruhom in vinom in kaj rekel nad njima pri zadnji večerji. Pavel nam je torej zapustil drugo ime za evharistijo: **Gospodova večerja** (1 Kor 11,20).

V času, ko so še nastajali spisi Nove zaveze, so torej v Cerkvi redno »lomili kruh« oziroma obhajali »Gospodovo večerjo«. Izraz **evharistija** izhaja iz grškega glagola, ki pomeni zahvaljevanje, saj se je Jezus pri zadnji večerji »zahvalil«, kot beremo v besedilih postavitve. Treba pa je odgovoriti še na vprašanje, kdo je pri tem obredu »pooblaščen«, da v Jezusovem imenu opravi zahvalo nad kruhom in vinom in izgovarja njegove besede. Ali je potrebna posvečena oseba, mašnik, ali pa je dovolj, da se kristjani zberejo in tako ali drugače opravijo ta »spomin«. Pri verouku smo se učili, da je Jezus apostole »posvetil« v duhovnike, ko je rekel »To delajte v moj spomin«, toda šele praksa prve Cerkve je pokazala, kako so

apostoli in njihovi nasledniki razumeli Jezusovo naročilo. Kaže, da se novozaveznim piscem ni zdelo potrebno poudarjati tega, kar so kristjani pod vodstvom apostolov in starešin samoumevno delali. Imamo pa primer, ko Luka poroča o apostolu Pavlu kot mašniku. To se je zgodilo v Troadi ob Egejskem morju, ko se je Pavel poslavljaj po enotedenskem postanku v tem mestu. Neimenovana priča pripoveduje: »Ko smo se prvi dan v tednu zbrali k lomljenju kruha, se je Pavel pogovarjal z njimi« (Apd 20,7), namreč s tamkajšnjimi verniki. Med to večerno »mašo«, ko se je Pavlova »pridiga« zavlekla do polnoči, je mlad vernik zaspal in padel iz tretjega nadstropja in se ubil. Pavel je šel dol in ga priklical nazaj v življenje. Dalje piše priča: »Nato se je povzpel nazaj, lomil kruh, ga zaužil ter še dolgo govoril, vse dokler se ni zdanilo« (Apd 20,11). Zdi se, da smemo tu videti Pavla kot »celebranta« evharistije. Zraven se smemo tudi namuzniti ob dolžni njegove pridige. Mašna daritev takrat seveda ni imela tako strogo predpisane oblike, kot jo ima danes v različnih obredih Cerkva.

Povezava službenega duhovništva in evharistije je sicer utemeljena v Svetem pismu, a se nam bolj določno pokaže v praktičnem življenju in verovanju Cerkve skozi stoletja. O moči Božjega daru pričujejo mučenci in na tisoče drugih svetnikov in svetnic. Verujemo namreč, da v Cerkvi deluje Duh resnice, o katerem Jezus pravi, da »vas bo učil vsega in spomnil vsega, kar sem vam povedal« (Jn 14,26). V veri Cerkve, ki zajema tudi zakrament svetega reda, si škofje in duhovniki drzujemo stopati na Jezusovo mesto in izgovarjati njegove svete besede nad kruhom in vinom. V moči Svetega Duha se vedno znova zgodi, tako verujemo, **skrivnost vere** »za življenje sveta« (Jn 6,51).

Primož Erjavec, Tolmin

Sveto pismo – »vir« Evharistije

Obhajanje evharistije poteka v stalnem odnosu do Svetega pisma in brez tega odnosa je razumevanje evharistije okrnjeno. Bogoslužje po prakrščanskem vzorcu izvira iz judovske pashe, ki vsebuje tudi branje poročil iz Svetega pisma. Obhajanje zadnje večerje Kristusa z apostoli je tako v tesni navezi s starozaveznimi zgodbami. Potrjen je rek, da je »v novi zavezi stara skrita, stara v novi očita.« V odkrivanju bogastva evharistije je zato koristno povezati med seboj vse (pred)podobe iz obeh zavez s poročili o ustanovitvi in vzorcih praznovanja evharistije. Bolj večjim Svetega pisma je to očitno, mnogim vernikom pa bo to pravo odkritje.

V nadaljevanju je predlagano deset svetopisemskih odlomkov, ki želijo do tega cilja pripeljati, s tem pa še ni izčrpana vsa konkordanca, ki jo lahko uporabimo.

1. Blagoslovljeni kruh (1 Mz 14,17-24). V Melkizedeku že pisec pisma Hebrejcem prepozna »duhovnika Boga Najvišjega« Kristusa. Ta daruje čisto nekrvavo daritev kruha in vina, ki je prava podoba evharistične daritve. Kadarkoli nalletimo v Svetem pismu na podobo kruha (in vina), to povezujemo z evharistijo. Ob odlomku lahko razmišljamo tudi o podobi »velikega in večnega duhovnika«, kot poudarjamo v Rimskem kanonu.

2. Pashalni kruh in jagnje (2 Mz 12,1-20). Naročilo pashe se v vrstici 15 prelomi. Tako dobi naročilo glede jagnjeta in glede opresnikov skoraj enakovreden položaj. V obe prvini postavljamo evharistično vsebino. Kristus je pashalno jagnje, nadomestna daritev za odkup pr-

vorojencev in Kristus je kruh »za na pot«. Nekvašen kruh evharistije daje obljubo nekvarljivosti in večnosti.

3. Angelski kruh (2 Mz 16,9-15). Človek v puščavi je užival angelski kruh, ki ga je Bog dajal 40 let. Mana je bila kruh iz nebes in znamenje posebnega Božjega vodenja in skrbi. Jezus sebe imenuje »pravi kruh iz nebes« in je »nujno potrebna hrana na poti skozi puščavo tega sveta«, kot pravi papež Benedikt XVI. ob prazniku SRT leta 2007.

4. Kruh močnih (1 Kr 19,1-8). Mana je imenovana kruh močnih, a prav tako lepo pride do izraza moč kruha, ki ga daje Bog v Elijevi zgodbi. V moči ponujenega kruha prepotuje 40 dni puščave. Prerokovo potovanje je lepa primera našega osebnega potovanja skozi življenje, kjer je kruh močnih namenjen šibkim, moč Evharistije premagovanju kristjanovih vsakodnevnih slabosti.

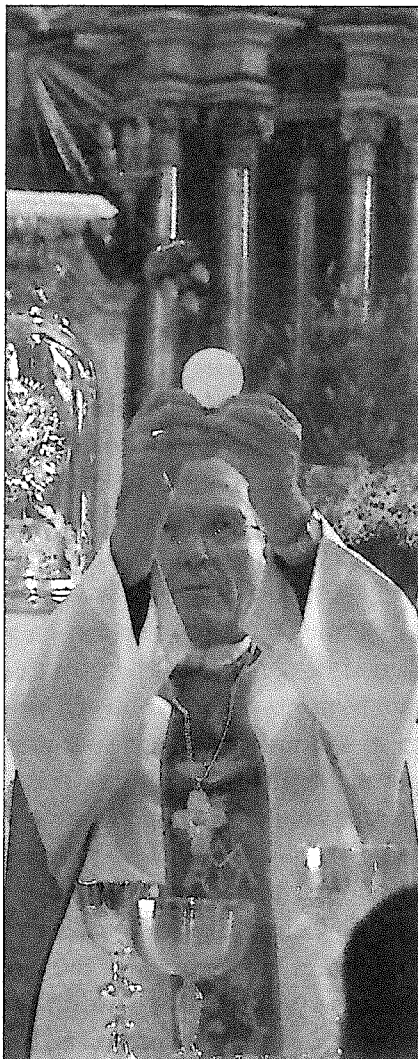
5. Čudežni kruh (Mt 14,13-21). Kruh, ki ga uživamo v skupnosti ob Kristusu, je čudežni kruh, ki ga lomimo, delimo in ga ne zmanjka. Od njegovega preobilja ostajajo polne košare. V Jezusovi pomnožitvi kruha se je lahko prepoznala že prva Jeruzalemska skupnost. Po oznanjevanju apostolov je narasla na približno pet tisoč mož, ki so dajali skupaj svoje imetje, lomili kruh in radostno molili (prim. Apd 4,32-34). Ta čudež je prava podoba evharistije, poleg tega pa prinaša pogovor o Jezusu: smo ob njemu zato, ker smo jedli ali ker smo prebrali znamenje?

6. Kruh življenja (Jn 6,26-59). Čudež pomnožitve kruha dobi pri Janezu pravo poučno katehezo o evharistiji. Jezus je kruh življenja, kdor je njegovo meso, ima v sebi večno življenje. Ves govor je Janezova razlaga poročila o ustanovitvi svete evharistije, saj skriva v sebi celoten besednjak zadnje

večerje. Kar lepo nadomestilo za manjkajoči del poročila o dogajanju v »dvorani v nadstropju« daje evangelist na temu mestu. Obogati pa ga z umivanjem nog in prelepo velikoduševniško molitvijo na pričakovanem mestu.

7. Kruh nove zaveze (Lk 22,14-23). Poročilo o ustanovitvi evharistije je vrhunec Jezusovega poslanstva in srce nove zaveze. Kar je Bog želel skozi vso zgodovino odrešenja, se tu še nadgradi. Ne samo, da pripravi gostijo za človeka in mu streže, celo sebe daje v jed! Poročilo je sestavljeno iz dveh obrazcev daritvenega značaja, v katerem postane Kristusovo telo prava jed in Kristusova kri prava pijača.

8. Kruh spoznanja (Lk 24,23-35). Emavška popotnika doživita pravo liturgijo. Besednemu bogoslužju

To delajte v moj spomin

sledi evharistija. »Ko je duh razsvetljen in je srce goreče, spregovorijo znamenja,« pravi papež Janez Pavel II. v apostolskem pismu Ostani z nami, ki je zelo primerno za razmislek tega evharističnega poročila.

9. Kruh bogoslužja (1 Kor 11,23-26). Pavlovo izvenevangeljsko poročilo nas vodi nazaj k dramatičnim okoliščinam tiste noči. V evharistiji je namreč neizbrisno vpisan dogodek Jezusovega trpljenja in smrti, ki je resnična »skrivnost vere«. To kristjani oznanjamo in slavimo, dokler Gospod ne pride. Ta odlomek je mali misal, kot nam ga izroči Pavel.

10. Drobтинice za poganko (Mt 15,21-28). Odlomek je tako dober uvod kot tudi sklep tega ciklusa. K Jezusu pride mati bolnice in Jezus ji odreče »kruh«, njej ne pripada, ni v družini izvoljenih. Zelo zanimiv odgovor da kanaanska ženica: zadovoljna bo tudi z »drobтинicami«, tudi te bodo zanj Božja hrana. Zaradi te vere je bila pohvaljena in nagrajena. Vera, s katero sprejmemo navedene odlomke kot drobтинice tudi mi, nam v njih odkriva živi Kruh Jezusa. In zato velja, da človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki prihaja iz Božjih ust.

Še beseda o metodi dela s temi odlomki, kot je bila uporabljena na župnijski biblični skupini. Odlomke smo doma prebrali, študirali in molili. Na srečanju smo jih ponovno prebrali in se obogatili z lastnimi mislimi. Razlage smo črpali tako v raznih katehetskih in duhovnih komentarjih, kot tudi v liturgiji. V sklopu srečanj smo obhajali pashalno večerjo in počastili Jezusa v Zakramentu. Tudi pri tem smo molili s Svetim pismom. Celotno gradivo je dostopno med vsebinami na Vrnetu in je namenjeno interni uporabi.

ROMANJE V SVETO DEŽELO

Iz romarskih zapiskov dr. Marije Stanonik

Abu goš, Amvas, Kubejba

Pot v Emavs (Lk 24,13–35)

»'Ostani z nama, kajti proti večeru gre in dan se je že nagnil.'
»(Lk 24, 29)

Emavs pomeni vroči vrelci. Trije kraji se potegujejo za sloves in čast Emavs (prim. Lk 24, 13–35). Kraj naj bi bil 60 stadijev oz. 11,5 km oddaljen od Jeruzalema. Ali pa morda 160 tečajev (stadijev)?

Najstarejša tradicija postavlja Emavs v Amvas, v bližini opatije Latrun, ob cesti Tel Aviv – Jeruzalem. Vendar to mesto ni oddaljeno od Jeruzalema 60 stadijev (11,5 km), ampak nekaj čez 35 km. Zato so razlagali, da je pri prepisovanju nastala napaka; da bi v resnici moralo biti 160 stadijev. Tudi etimološko sta si Emavs in Amvas najbližja. Ko so tu kopali, so našli veliko dokazil, da je bilo tu že v 1. stoletju krščansko naselje. Leta 160 pr. Kr., v času Makabejcev, je bilo tu močno naselje. Že v 1. stoletju je tu stala sinagoga in krščanska naselbina, kjer so živeli v sožitju kristjani in Samarijani. Le-te imajo Judje za odpadnike, ker so postavili nov tempelj v Samariji. V 1. stoletju so se kristjani in Samarijani zato čutili povezane. Makabejci okrog 165 pr. Kr. so kraj imenovali Emavs – vroči vrelci, in tudi Rimljani so tu imeli zdravilišče.

a) Do Amvasa smo se peljali po t. i. »poti herojev«. To je cesta, ki so

jo gradili v letih 1947-1948, samo zvečer in ponoči, ko je Izrael napadal jordanske položaje. Jeruzalem je bil odtrgan od zaledja, Arabci so jih obkrožili okrog in okrog. Izraelski vojaki so ponoči kopali pot skozi gore in postopoma zgradili svojo pot. Padlo je ogromno izraelskih vojakov. Tu so bili boji najbolj krvavi. Ob tej cesti je bil včasih levo in desno gozd, zdaj pa je samo kamenje, ker je požar uničil vse. Tudi Latrun je znan po srditih bojih, ko so se Izraelci leta 1948 spopadali z Arabsko ligo. Svoje sovražnike so odkrili v koruzi in postrelili.

Ostanki bizantinske bazilike so iz 4. stoletja – iz časa cesarja Konstantina. Zgrajena je na ostankih rimske vile. Pri zidavi cerkve so uporabili material poganskih (rinskih) zgradb. Veliki masivni kamni arheološko pričajo o Konstantinovem času, zato kapiteli še niso tako izdelani. Značilni za ta Emavs so čudoviti sivo rdeči mozaiki, ne močnih barv. Dobro ohranjeni so ostanki bizantinskega baptisterija (krstilnica), ki je bil tedaj enako pomemben kot oltar. Tu smo na sledi ene prvih krščanskih občin. Tedaj namreč nista bežala iz Jeruzalema le dva učenca, ampak več v različne kraje in ustanovljale so se prve krščanske občine. Tu naj bi živela hasmonejska skupnost.

Tu imajo glavno hišo sestre iz Skupnosti blagrov iz Kanade in Francije. To je karizmatična skupnost za dialog z judovstvom z živahno liturgijo.

Kar so pri nas kresnice (marjetice), so za Izrael, Sveto deželo, anemone. Na poti v Amvas so nas

spremljale na gosto, da se je oko napilo njihove rubinaste barve. Tudi ciklam je bilo izredno veliko. Na gosto kot so pri nas zvončki. Večje in bolj svetlo lila so kot pri nas. Kar pa je za nas grmovje, so tam kaktusi. Vinogradi so zelo lepo oskrbovani in vsi zagrajeni.

Obiskali smo opatijo Latrun, kjer smo lahko nakupili dobro vino in druge dobrote z njenega posestva¹ Zato je bil piknik na njenem vrtu še bolj vesel in živahen.

Bele skale, ciklame, vonj po borovcih, oljke, sočno zelena trava, ki obsijana s soncem spominja na neko davno skrivnost, tanki na piedestalu in razstava drugega orožja, vojaki, letalo v zraku, to je resničnost Izraela danes.

b) Severovzhodno 11 km od Jeruzalema je vas El Qubeibe. Za ogled tukajšnje cerkve in vrta z izkopaninami frančiškanske biblične šole so nas predstavili kot poln avtobus redovnic (»all nuns«). Tu je izkopaval ustanovitelj frančiškanske biblične šole, p. Bagatti, in odtlej se je še bolj utrdila tradicija, da je utegnil biti Emavs tukaj.

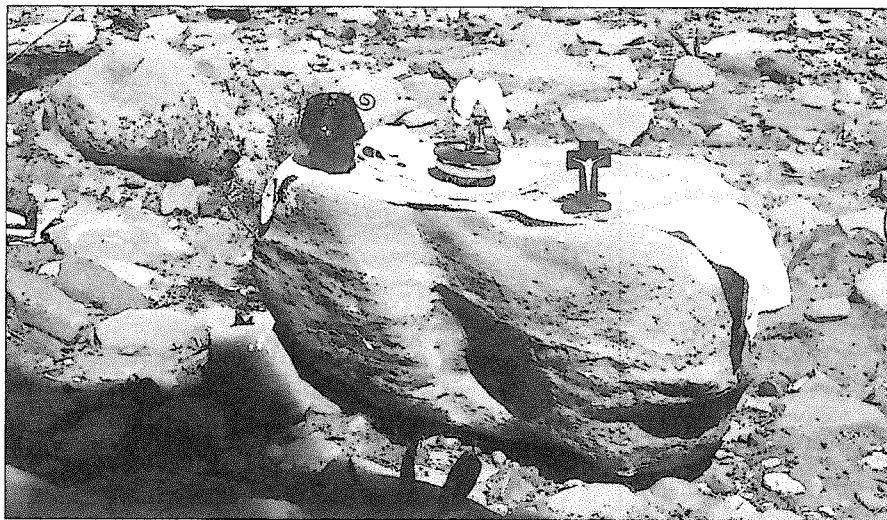
Francoska arheologinja, pokopana v tamkajšnji cerkvi je odkrila tu zelo stare ostanke oltarjev, kjer so Kanaanci darovali otroke. Naselbina je bila tu že od 3. stol. pr. Kr. do 4–5 stol. po Kr., torej v krščanskem času. Mimo današnje cerkve je vodila rimska cesta Jeruzalem – Jafa. Stojimo na sledih rimske ceste, po kateri so potovali, ko so peljali Pavla v Cezarejo. Leta 1872 so ob-

¹ Ana Hostnik, "Študijsko" romanje v Sveto deželo (Rokopis).

novili cerkev, ki jo Saladin porušil. Našli so v bizantinsko cerkev vgrajeno hišo, za katero domnevajo, da je bila Kleopova: »In glej, pravtisti dan sta dva izmed njih potovala v vas, ki se imenuje Emavs in je šestdeset stadijev odaljena od Jeruzalema. ...In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima. Njune oči pa so bile zastrte, da ga nista spoznala. Rekel jima je: 'O kakšnih rečeh se pogovarjata med potjo?' Žalostna sta obstala in eden izmed njiju, ki mu je bilo ime Kleopa, mu je odgovoril: 'Si ti edini tujec v Jeruzalemu, ki ne ve, kaj se je tam zgodilo te dni?' ... Medtem so se približali vasi, kamor so bili namenjeni. On pa se je delal, kakor da gre dalje« (Lk 24,13.15–17.28). Tradicija o tem obstaja tu že najmanj od križarskega obdobja, če ne že v bizantinskih časih. Debeli zidovi ene od njenih sten še vedno gledajo iz tal in smo si jih lahko ogledali. Cerkev meri 34 x 22 m. V oltarju današnje cerkve je Jezus pri večerji z dvema učencema.

»Kača pa je bila bolj prekanjena kakor vse živali na polju, ki jih je naredil GOSPOD Bog. Rekla je ženi: 'Ali je Bog res rekel, da ne smeta jesti z nobenega drevesa v vrtu?' ... Nikakor ne bosta umrla! V resnici Bog ve, da bi se vama tisti dan, ko bi jedla z njega, odprle oči in bi postala kakor Bog, poznala bi dobro in hudo.' Žena je videla, da je drevo dobro za jed, mikavno za oči in vredno poželenja, ker daje spoznanje. Vzela je torej od njegovega sadu in jedla, dala pa je tudi možu, ki je bil z njo in je jedel. Tedaj so se obema odprle oči in spoznala sta, da sta naga...« (1 Mz 3,1.4–7).

»Njune oči pa so bile zastrte, da ga nista spoznala. ... Ko je sédel z njima za mizo, je vzel kruh, blagoslovil, ga razlomil in jima ga dal. Tedaj so se jima odprle oči in sta ga spoznala« (Lk 23,16.30–31).

Z romanja po poteh izvoljenega Božjega ljudstva.

Ta dva svetopisemska odlomka sta v luči tukajšnje primerjave s svojim sporočilom kot dva granična stebra naše duhovne kulture. Kolikokrat imamo zastrte oči! In ko se nam odprejo, se šele zavemo, s kom smo bili v družbi – s kačo ali z Gospodom.

Kar nismo se mogli posloviti od tega kraja, kjer smo pri obedu pokusili zelo dobro latrunsko vino. Povzpeli smo se na teraso in se z zarisanega zemljevida na njej skušali znajti v prostoru, medtem pa nas je osvajala tipična judovska oz. (zemljepisno preciznejše: samarijska) pokrajina: v daljavi se dvigajo ne preveč visoki hribi, ki so z drobno travico med kamenjem videti od daleč kot hlebi s skorjo dobro zapečenega kruha. V nižini njive z žitom in celo govedo na paši, česar tu skoraj nismo videli. In seveda oljke. Za ograjo majhnega živalskega vrta so nas po frančiškovski razveseljevale živali.

Velikokrat, tako tudi tokrat smo bili priče velikih nasprotij v bivalni kulturi tukajšnje dežele:

Zraven modernih novih judovskih hiš kot nekakšne utrdbe tipično beduinsko (ali palestinsko begunsko?) naselje, ki mu ni dosti mar za zunanje udobje, toda z otroškimi živčavom –«Arabci se ne boje otrok!» – Nikjer drugje nisem opazila, da bi se otroci či-

sto spontano objeli za rame in si tako izražali svojo naklonjenost, kot sem imela priložnost to videti med arabskimi deklicami v Egiptu, ko so se vračale iz šole in zdaj tu na nekem dvorišču. Toda nikjer drugje se tudi nisem zdrznila ob pogledu na otroka, ki bi imel v rokah kar dve pravi pištoli hkrati. Je to bila res samo igra?! Ali zgodnja vaja za kruto življenjsko realnost tega področja?

Na portalu cerkvenih vrat v El Qubeibi je pisalo: *Domine mane nobiscum* – GOSPOD, OSTANI Z NAMI.

Res! Ostani z nami, Gospod!

c) Abu Goš ustreza dvema od navedenih kriterijev, kje bi utegnil biti Emavs. Je 60 stadijev oddaljen od Jeruzalema in pozornost vzbujava vrelec, ki je prvi pogoj za obstoj naselja. Vendar je najmanj verjetno, da bi bil svetopisemski Emavs tu. To domnevo so postavili križarji.

To področje je zdaj v celoti arabsko in sredi tega muslimanskega otoka je zdaj moški in ženski benediktinski samostan. Že leto 1998 je bilo zanje kritično, ker se je zaradi poslabšanja razmer v Sveti deželi obisk njihove opatije zelo zmanjšal. Kaj je šele danes?

Zgodovinsko je to zelo star častitljiv kraj – s tradicijo o skrinji zaveze v Kirját Jearímu, namreč znan po zgodbi o tem, kako so v

bitki z Izraelci Filistejci zajeli skrinjo zaveze in jim jo po znamenjih, da so zato kaznovani, dali nazaj. Gre za zgodovinsko prelomnico. Bistveno je, da se zavemo sporočil, dogodkov, ki so se dogodili v tem okolišju. »*Ko so Filistejci vzeli Božjo skrinjo, so jo prinesli iz Eben Ezerja v Ašdód. ... GOSPODOVA roka je težko pritiskala na Ašdódce. ... Filistejci so sklicali svečenike in vedeževalce ter rekli 'Kaj naj storimo z GOSPODOVO skrinjo? Dajte nam vedeti, s čim naj jo pošljemo v njen kraj!'... » (1 Sam 5, 1,6; 1 Sam 6,2). Vrnili so jo kralju Davidu. »*Od dneva, ko se je skrinja nastanila v Kirját Jearímu, je minilo mnogo dni – dvajset let*« (1 Sam 7,2; prim. 1 Sam 5; 6). Z veliko previdnostjo jo je prepeljal v Jeruzalem – »*Davidovo mesto*« (prim. 2 Sam 6,12–23). Tu je taborila X. rimska legija, ki je v 1. stoletju zavzela Jeruzalem. Od tod še ohranjeno ime t. i. Rimski studenec za izvir vode, ob katerem so zanjo napravili zbiralnik in nad njim zgradili obe cerkvi. Ta voda očitno daje življenje tudi zelenemu gaju z borovci pred cerkvijo in nekaj njihovih storžkov je šlo v Slovenijo – za spomin. V 12. stoletju so bili tu križarji. Turki tod niso veliko uničili. Zato je sorazmerno dobro ohranjena križarska cerkev, s sorazmerno močnim spominom na prvotno bizantinsko cerkev. Ima tri apside, kot pri grobu kralja Davida. Ostanke fresk v njej spominjajo na starozavezni dogodek, kako je kralj David silno slavil skrinjo zaveze. Savlovi hčeri Mihali pa to ni bilo všeč. Steber, na katerem je tabernakelj v obliki skrinje zaveze, naj bi bil iz bizantinskih časov.*

Na hribu blizu Abu Goša je še danes cerkev Skrinje zaveze. To je edina Cerkev Sveti deželi, ki je posvečena kakemu starozaveznemu dogodku. V lavretanskih litanijah pojemo: skrinja zaveze. Tudi Marija je skrinja (nove) zaveze, ker je

pod srcem nosila Jezusa. Zato je na vzpetini Kirját Jearím na stebru Marijin kip. Marija je skrinja zaveze, nove zaveze, ki je Jezus.

Kip Marije na stebru pred cerkvijo je viden daleč naokrog.

V zraku se prav čuti svetost tega kraja, čeprav na ušesa bije glas iz zvočnika, ko mohamedanci vabijo k molitvi, da bi preglasili zvon iz cerkve benediktinskega samostana.

LJUBEČI OGENJ

*O, živi Bog, ljubeči Ogenj,
Ti, ki edini od vekov si,
ne morem zreti v tvoj žareči sij,
zato vstopi vame
in v meni svoje obličje uzri!*

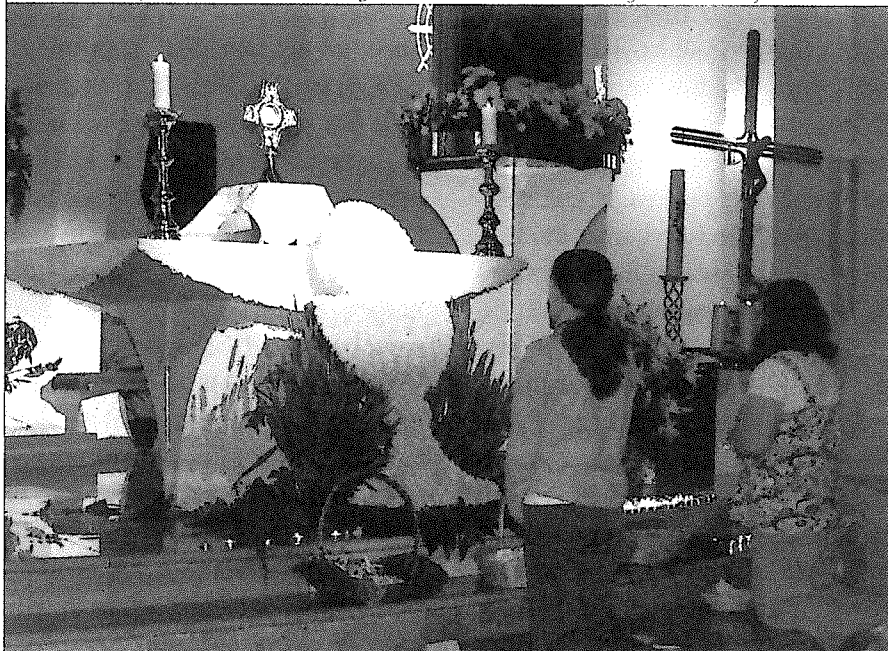
*O, nežni Plamen, topla Luč,
ki moje revno bitje razsvetljuješ,
pramen svojih žarkov mi daruješ
v belem Kruhu,
očisti v duhu, kar nisi Ti!*

*Naj gori v meni tvoja sveta Kri,
v požaru odpuščanja osvobodi me vezi
in pelji ven, pred prestol tvoje slave,
Kjer eno mesto, vem,
bo tudi zame.*

*Tam bom rajala in pela
v zboru srečnih,
ki si jim mnogo odpustil.*

Nataša Ahčin

Mladi so noč pred evharisticnim kongresom bedeli v cerkvi Svetega Duha v Celju.

ZANIMA ME

Marija V., Maribor

Vprašanje: *V evharističnem govoru v Janezovem evangeliju Jezus med drugim reče: »Kakor je mene poslal živi Oče in jaz živim po Očetu, tako bo tudi tisti, ki mene je, živel po meni« (Jn 6,57). Duhovni pisatelji na to navežejo razmišljanje, da močnejše življenjsko počelo vsrka vase to, kar je manj močno – tako božansko vsrka vase, kar je človeškega. Če se pri tem zamislimo v vrste vernikov za obhajilo, ali naše župnijske skupnosti razodevajo to preobrazbo? Ali so prvi kristjani bolj živeli po Jezusovem vzoru kot mi? Ali ni Kristusova moč danes enako učinkovita kot nekdanj? Zakaj se zdi, da smo opustili gorečnost prvih kristjanov?*

Marijan Peklaj

Spraševanje o tem, zakaj danes nismo tako goreči kristjani, kot so bili prvi, je vedno znova pekoče. Odgovora se lotavam z občutkom nemoči in že vnaprej povem, da bo le slaboten poskus. Z ene strani si lahko predstavljamo, kako je bil v začetku evangelij za številne ljudi izredno, neverjetno veselo presenečenje, razodetje, ki je postavilo njihovo dotedanje življenje na glavo. Potem so ob hrani Božje besede in evharistije šele v resnici krepko začeli hoditi po trdnih zemeljskih tleh. Ob vsem realizmu, ki ga utrjuje Božja beseda, ko govori o grehu, trpljenju in smrti, so bili vedno bolj »polni blažene-

ga upanja«. Globoka zavzetost za Božje kraljestvo je rodila tudi herojsko misijonsko delovanje, o čemer pričuje zgled sv. Pavla.

Realistično pa je tudi spoznanje, da nikoli niso vsi kristjani vstopali v skupnost verujočih s polnim zavedanjem, kaj to pomeni. Zato so bili številni bolj ali manj površni in površinski tudi ob poslušanju Božje besede in prejemanju zakramentov. Ta neposluh se je v nekaterih primerih pokazal kot iskanje prav nič presežnih koristi v novi veri (glej Apd 8,9-24), v skupnostih so se prepirali (glej Apd 6,1; 1 Kor 1,10-13) in celo pri evharistiji so nekateri bogati poniževali revnejše brate in sestre (glej 1 Kor 11,17-22). Da ne omenjam dejstva, da se je v krščanstvu v drugem in tretjem rodu, torej pri tistih, ki so se rodili že krščanskim staršem, začela pojavljati verska naveličanost. Z njo strokovnjaki poskušajo razlagati posebne »prijeme« v spisih Nove zaveze, posebno v evangeliju po Janezu, ko skušajo pisci dopovedati, da Kristus ni oddaljen, temveč živi in je pri nas s svojo močjo. Da ne bi podlegali videzu, da biti kristjan nima nobene prihodnosti in človeku prinaša samo škodo, preganjanje in smrt. Saj prihaja tudi danes do nesporazumov med navdušenimi spreobrnjenci in drugimi, ki s(m)o v skupnosti vernikov od malega – brez pravega navdušenja in veselja.

Spraševalka gotovo zavestno postavlja retorično vprašanje: »Ali ni Kristusova moč danes enako učinkovita kot nekdanj?« Če vsaj malo beremo ali poslušamo evangelij, nam je odgovor jasen. Nobenega

dvoma ni, da je treba vzrok za »neučinkovitost« našega prejemanja obhajila iskati pri nas samih.

Naj za izhodišče vzamem kar navedene Jezusove besede iz govora v Kafarnaumu, le v najnovejšem prevodu: »Kakor je mene poslal živi Oče in jaz živim po Očetu, tako bo tudi tisti, ki mene uživa, živel po meni« (Jn 6,57). Zgodovina krščanstva s svojimi razglašeni in nerazglašeni pričevalci in pričevalkami nam potrjuje Jezusovo obljubo. Obhajali so spomin Jezusovega trpljenja, smrti in vstajenja, uživali so Jezusovo telo in kri v zakramentu in rasli v svetosti. Pri mnogih od njih življenjepisci še posebej ugotavljajo njihovo evharistično pobožnost in redno prejemanje obhajila. In to od apostolskih časov do danes. A sprašujemo še naprej: »Kako pa je mogoče, da je še veliko več takih vernikov, ki so tudi uživali Jezusovo telo v obhajilu, pa niso postali svetniki? Drugi spet, povejmo to v sedanjiku, morda nismo ravno veliki grešniki, a se tudi svetniški sijaj kar noče pokazati, kaj šele da bi naraščal in širil Jezusovo svetlobo daleč naokoli. Razočarani smo, saj menda pravilno sklepamo, da bi »živeti po Njem« moralo biti nekaj drugega, ne pa to duhovno životarjenje.

Pomaga mi premišljevanje še ene vrstice iz istega Jezusovega govora, vrstice, ki jo je slišati, vsaj delno, v sedanjem obredu maše: »Jaz sem živi kruh kruh, ki sem prišel iz nebes: Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj« (Jn 6,51). Na misel mi je prišlo, kaj si lahko misli kdo,

ki ni prav doma v krščanstvu, ko to sliši. Ali ne zveni kakor reklama za kak prehranski dodatek, ki se dobi v lekarni v obliki kapsul? Obvestilo na radiu ali televiziji nam zagotavlja, da bo že po nekaj dneh jemanja tega čudovitega sredstva konec naših težav. Seveda je povedano, za katero vrsto težav ali bolečin gre. Predvsem pa moramo te težave ali bolečine sploh imeti oziroma jih občutiti. Tu gre za sredstvo, ki je preverjeno in s svojimi kemičnimi sestavinami deluje v človekovem organizmu na določen način. Ni nujno, da reklama zavaja. Toda evharistija ravno ne deluje tako. Pri njej ne gre za kemijske in fiziološke zakonitosti, gre za oseben odnos. Omogoča ga Sveti Duh, brez katerega ni zakramenta. In tu je Božja beseda, navdihnjena od Duha. Brez te besede tudi ni evharistije. Po njej nas Duh nagovarja in vabi, da se srečamo z Gospodom in da zave-stno sprejmemo njegovo darovanjsko naravnost v svoje vsakdanje življenje. Daje se za nas, njegova kri se preliva za nas. Čim bolj nas ta ljubezen v dejanju, to žrtvovanje življenja za brate (prim. Jn 10,11; 15,13), navdaja z občudovanjem in željo, da bi sledili temu zgledu, tem bolj gotovo se bo uresničevala beseda, da bomo »živeli po Njem«. Zato je tako pomembno, da pri vsaki maši poslušamo Božjo besedo; če jo sprejemamo s poslušnostjo Duhu, potem zagorijo naša srca (prim. Lk 24,32) in pripravljani smo za obhajilo.

V istem govoru, v katerem Jezus obljublja večno življenje tistim, ki ga Njega uživajo, je zapisana po obliki in tudi notranje vzporedna beseda: »Kdor veruje, ima večno življenje« (Jn 6,47). Obhajilo je torej treba prejemati z vero, vero, ki je veliko več od hladnega prepričanja, da je Kristusova navzočnost pod podobama resnična. Vera in pripravljenost, iti v smrt iz ljubezni, z vstalim Gospodom, to je eno. In to je vse kaj drugega kot obhaji-

lo iz navade. Osebnostno srečavanje z Gospodom s pomočjo poslušanja Božje besede nas spreminja, da se moremo vedno bolj prepoznati v podobi trte in mladik (glej Jn 15,1-11) in »roditi sadove«. Brez Njega ne moremo ničesar storiti!

Stanko Fekonja

Iz bibličnih skupin - Doživljanje

Sestavek z enega od bibličnih srečanj, med katerim smo si podelili dogodek, ko smo doživeli Božji dotik

Božja ljubezen do nas

Najbolj se mi je vtisnil v spomin dogodek iz planin, ko sem v enem zamahu prehodil slovensko planinsko transverzalo od Maribora do Kopra. V samoti, visoko v gorah med skalovjem sem malical; ne spominjam se več, kateri vrh je bil. Vem samo, da se je v trenutku, ko okoli mene ni bilo zaznati nobene-ga živega bitja, naenkrat nasproti mene pojavil droben ptiček, meni pa je v glavo stopila misel: »Glej takšen si kot ta droben ptiček, krhek, umrljiv, kot prahec. Kaj ko bi se nenadoma poslabšalo vreme, kaj ko bi zagrmelo, se zablistalo? Pa saj niti to ni potrebno! Lahko je le drobec nepazljivosti, zdrsin... Le hipec, le tren je potreben in več te ni. Kako zelo podobna sva si jaz in ta droben ptiček po svoji krhkosti na tem vršacu. In..., kako velik, kako zares velik in resnično vsemogočen je Bog. Saj, če bi On hotel, bi z lahkoto in v trenutku vse pokončal, izbrisal vso zemljo in ves njen prahec – ljudi in ga vzel iz spomina, kot da ga nikoli ni bilo, na istem mestu pa bi ostal le delček praznega veselja, kot da nikjer in nikoli nihče ni bil in ne obstajal.

A On tega ne naredi, kljub svoji

neizmerni vsemogočnosti in brezmejni moči. Saj nas je On ustvaril, drobne, krhke, ustvaril nas je kot ljubeči oče in nekaj kar je ustvaril iz tako velike ljubezni, ne bo kar tjavendan izbrisal. Boli ga, kar počnemo, a On nas vseeno ljubi, nas drobcena bitjeca, Njegove ovčke, drobcena jagnjeta. Kako velika in še veliko večja od Njegove Vsemogočnosti je Njegova milost, je Njegovo usmiljenje do nas. Kako neizmerno nas ima rad in je dober do nas, tega ne bomo nikoli doumeli.«

V teh izpostavljenih skalovjih sem se tega zelo dobro zavedel. Živimo samo zato, ker nas ima rad, ker se joče nad nami ko trpimo, ker nam hoče dobro. Neizmerno ga boli, ko vidi, kako bredemo v temo, v brezno, v gnilobo in smrad. Na vse mogoče načine nas hoče rešiti, s tihim šepetom, znamenji, bolečino in spet in spet ga boli, ko vidi, da vse skupaj kaj malo pomaga – ...tudi, če bodo trupla vstajala, njih srce bo ostalo kamnito...«. Samo eno nam želi, da bi imeli srce kot On, samo to in nič več. Ljubezen, ki je več kot življenje samo, dar, ki je več in nikoli ne usahne. Po Njem, z Njim in v Njem, v Ljubezni pa se rodi tudi življenje, saj ni bilo najprej življenje, temveč Ljubezen, ki ljubi brez konca in kraja.

Luč si, ki prežene vso temo in ni ga več, ki ne bi videl, zakaj njih srca so postala mesena.

Ihova, 17.april 2009

V Ljubljani bo od 2. do 9. oktobra pri svetem Jožefu na Poljanah ponovno potekal svetopisemski maraton celotedenskega branja Svetega pisma.

Poleg branja bodo tudi druge Božji besedi posvečene prireditve. Svetopisemski maraton – tudi v krajši obliki – lahko pripravite tudi v drugih krajih.

DOGAJANJE

Po zvočnem zapisu Sama Skralovnika
priredila s. Snežna Večko

Jeruzalemska Biblija –

**najpomembnejša in najbolj
vplivna katoliška izdaja
Svetega pisma po drugi
svetovni vojni –
v slovenskem prevodu**

**Predstavljena na tiskovni
konferenci in slavnostni
akademiji v Ljubljani**

Različnim narodom, ki so se navdušili nad tako imenovano Jeruzalemsko Biblijo (v francoščini), in jo priredili v svojem jeziku, smo se nazadnje pridružili tudi Slovenci. 21. aprila so jo na Teološki fakulteti v Ljubljani javnosti predstavile Slovenska škofovska konferenca, Teo-

loška fakulteta in založba Družina. Gre za prvi del prevoda celotnega Svetega pisma, za Novo zavezo in Psalme. Skupaj z uvodi, opombami, slovarjem tematskih opomb, preglednicami, zemljevidi itd. ima v slovenskem prevodu 980 strani. Bila je predstavljena v tednu slovenskih dni knjige, nekaj dni pred svetovnim dnevom knjige, ko bo Ljubljana od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011 Svetovna prestolnica knjige. Knjigi knjig ta vključitev v tako slovesen kulturni okvir nadvse pristaja, pomeni pa tudi priznanje vsem, ki so novi prevod v treh letih pripravili. Novi prevod so predstavili na tiskovni konferenci in na slavnostni akademiji. O tem je poročala Družina 2. maja 2010 na str. 12. V Družini pa je bil 18. aprila na str. 8 objavljen pogovor s koordinatorjem prevoda akad. prof. dr. Jože-

tom Krašovcem.

Niz vprašanj pri okrogli mizi v Mariboru

Marsikatero vprašanje, ki je bilo takrat izrečeno, se postavlja še vedno, na primer, zakaj novi prevod, saj smo šele pred štirinajstimi leti navdušeno pričakali Slovenski standardni prevod. Zanimanje za novi prevod je živo in prav je tako. Zato je mariborska skupina uredništva revije Tretji dan 12. maja na enoti Teološke fakultete v Mariboru organizirala okroglo mizo o novem prevodu pod naslovom »Na začetku je bila Beseda ... kmalu je sledil prevod«. Na okrogli mizi sta sodelovala prevajalca evangelijev dr. Maksimilijan Matjaž in dr. p. Miran Špelič ter prevajalka pri Standardnem prevodu dr. s. Snežna Večko, ki je pri jeruzalemski izdaji Nove zaveze in Psalmov so-

delovala pri preverjanju prevoda. Okroglo mizo je povezoval študent podiplomskega študija Samo Skralovnik. Pogovor je osredotočil na razmerje med Besedo in novim prevodom. Pred tem je predvajal projekcijo o prevodih Svetega pisma v slovenščino po besedilu dr. Aleša Mavra.

Avtor besedila je v pestri govorici podal glavne postaje prevajanja Svetega pisma v slovenščino, kar navajamo v skrajšani obliki. Povedal je, da sta vsaj dva slavna prevoda, grška Septuaginta in latinska Vulgata, po svojem kulturnem pomenu skoraj zasenčila original Knjige knjig. Vulgata je na latinskem Zahodu za dolga stoletja zatrla sleherno podrast. Potem so pokristjanjeni narodi dobili prve drobtinice z obložene mize. Očenaš v starodavni slovenščini je ena takih. V verskih bojih reformacijske dobe je Primož Trubar prevedel v slovenščino Novo zavezo in Davidov psalter. 1584 pa smo dobili celoten prevod Svetega pisma v naši materinščini, delo Jurija Dalmatina. Zgolj štirinajst svetovnih jezikov pred slovenskim se je okitilo s takšnim podvigom. Uporabljali so ga tudi katoliški duhovniki, dokler nismo 1613 dobili prvega katoliškega prevoda *Evangelia inu listuvi*. Šele 1802 so katoličani na Slovenskem dobili v svojem jeziku celotno Sveto pismo, delo Jurija Japlja in njegovih sodelavcev. Pred tem prevodom so tudi prekmurski in porabski Slovenci, tako katoličani kakor evangeličani, v svojem jeziku oziroma narečju dobili novozavezne knjige. V devetnajstem stoletju je nastal novi katoliški prevod, po svojem poglavitnem financerju in sponzorju imenovan Wolfova Biblija. Janoš Kardoš pa je zaslužen za prevajanje evangeličanski prekmurski skupnosti.

Slovenska škofovska konferenca
Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani
Založba Družina

**NOVI KOMENTIRANI
PREVOD SVETEGA PISMA**
Nova zaveza in Psalmi

Cena: 25 EUR

ZALOŽBA DRUŽINA
tel: 01/360 28 28 (27)
internet: www.druzina.si
e-pošta: narocila@druzina.si

Ob zori 20. stoletja je v okrilju Britanske biblične družbe nastal zelo kvaliteten slovenski prevod, ki ga je oskrbel Čeh Antonin Chraska. Zatem se je začel rojevati novi obetavni katoliški prevod iz izvirnih jezikov. 1929 je izšla Nova zaveza, celotna pa – tudi zaradi izbruha druge svetovne vojne in dogajanja po njej – šele 1959, skoraj sto let po Wolfovi Bibliji. Ta prevod je poimenovan Mariborska izdaja. Skoraj nespremenjen je bil sprejet v Ekumensko izdajo katoličanov in evangeličanov in kar nekaj desetletij ga je dobil domala vsak birmanec v Sloveniji.

Štiristoletnico Dalmatinovega prevoda smo proslavili z izidom

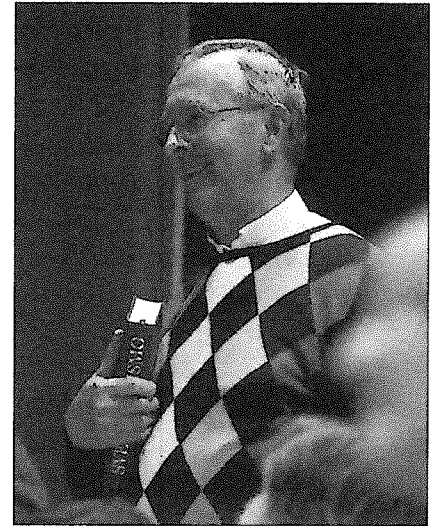
novega prevoda Nove zaveze, ki sta jo koordinirala Jože Krašovec in France Rozman. Krašovcu dolgujemo, da je 1996 ob navdušenem pričakovanju slovenske javnosti izšel Slovenski standardni prevod, v aprilu letošnjega leta pa prvi del slovenske različice Jeruzalemske Biblije.

Pri okrogli mizi je voditelj Samo Skralovnik postavil niz vprašanj. **O umeščenosti novega prevoda v živ in nepretrgan proces hrepenenja, da bi Beseda vstopila in prebivala med nami** je spregovoril dr. Maksimilijan Matjaž. Dejal je, da se mora s prevodom Svetega pisma soočiti vsaka generacija. V

tem novem prevodu je pravzaprav novo vse – prevod vstopa med ljudi z novo močjo, z novim ognjem, z novo obleko vstopa Beseda med ljudi in v človeška srca. Sicer pa je nov prevod samo en kamenček v mozaiku zgodovine našega naroda in naše kulture. Na vprašanje, **ali je bil novi prevod potreben**, je dr. Miran Špelič odgovoril, da noben prevod ni dovolj dober. Vsak prevod je za silo dober, za tisti trenutek. In zato je treba vedno znova izboljševati prevode. Božja beseda je tako zahtevna, da dejansko nikoli ne omogoča popolnega razumevanja. Ne moremo priti do dokončno natančnega posredovanja Besede. Prevod je živ organizem, ki stalno traja. Da dokončno dobrega prevoda ne bo, bomo razumeli šele takrat, ko ne bo treba več listati za Božjo besedo po papirjih, ampak nam bo to dano na kakšen drugačen način. Tudi **Jeruzalemska Biblija**, tako dr. Snežna Večko, ki so jo v francoskem izvorniku pripravili predavatelji Francoske biblične in arheološke šole v Jeruzalemu in je izšla leta 1947, je od takrat doživela že tri izdaje, 1956, 1973 in 2000. Ta prevod je takoj naletel na veliko sprejetost predvsem zaradi opomb in uvodov, ki krasijo in delajo ta prevod tako značilen in pomemben. Zato smo ga zdaj dobili tudi v slovenščini.

Dr. Matjaž je razjasnil, da je **projekt prevoda Nove zaveze in Psalmov** trajal tri leta. V načrtu je šestleten projekt za izdajo Stare zaveze, se pravi **celotnega Svetega pisma**. Do ideje o jeruzalemski izdaji oz. o novem prevodu je prišlo postopoma. Profesor Krašovec je vodil projekt Slovenskega standardnega prevoda, ki je tekel od leta 1980. Tega je leta 1993 prevzela Svetopisemska družba Slovenije (SDS), ki se je takrat tudi ustanovila prav z namenom, da bi bila

nekakšen okvir organizacije, nekakšen zavod, ki bo vodil in ohranjal ta prevod. Izšel je 1996, že leta 2000 pa so se začeli resno pogovarjati o potrebni reviziji Slovenskega standardnega prevoda. Opirale so se razne možnosti. Pri t.i. ekumenskih izdajah, med katere sodi tudi Slovenski standardni prevod, ni toliko vprašanje samo besedilo kakor okvir, v katerega je to besedilo postavljeno. Jeruzalemska izdaja npr. je strokovni okvir ali aparat besedila bibličnega prevoda, ki daje celotni knjigi Svetega pisma posebno težo in tudi smer interpretacije. V pogovorih so ugotovili, da bo težko uskladili nekakšne revizijske rešitve v samem besedilu z interpretacijo tega besedila v uvodih in opombah, ki nujno spadajo k izdaji Svetega pisma. Po nekajletnih poskusih, da bi našli rešitev v okviru Svetopisemske družbe za poseben katoliški prevod ali katoliško izdajo, so uvideli, da bo potrebno ta prevod pripraviti samostojno, kot katoličani in kot strokovnjaki v okviru Teološke fakultete. Leta 2004 in 2005 se je začelo iskanje umestitve tega novega prevoda oz. nove izdaje Svetega pisma v naš katoliški slovenski cerkveni prostor. S časom smo se zavedli, da nas lahko še ena izdaja ali še en prevod obogati, da nov prevod ne osiromaši ekumenskega dialoga, ampak k njemu prispeva, ko lahko tudi katoličani na Slovenskem, ki nas je vendarle večina, damo konstruktiven, kompleten prispevek k razvoju biblične, teološke misli pri nas. Ta prispevek je zlasti v zlitju prevoda z opombami. Težavnost ekumenske izdaje Svetega pisma, ki naj bi imelo tudi dovolj izčrpne opombe, se je pokazala tudi pri samem prevodu francoskega Jeruzalemskega Svetega pisma, je pripomnila dr. Večko. Ko so želeli pripraviti ekumenski prevod, ga končno niso izdali v novi Jeruzalemski Bibli-

ji, ampak je nastal nov prevod, t.i. ekumenski prevod, po katerem smo mi prevzeli opombe in uvode v standardnem prevodu. In če je bila ta dvojna izdaja obogatitev za francoski narod, je brez dvoma tudi za Slovenijo obogatitev, da po standardnem prevodu kmalu dobimo jeruzalemsko izdajo.

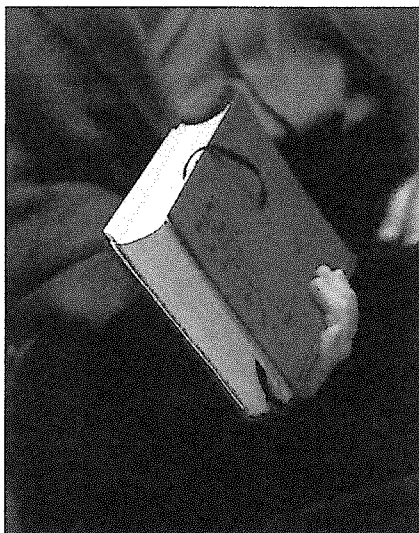
Dr. Špelič je odgovoril na vprašanje **o razmerju med katoliškim in ekumenskim prevodom**. Po drugem vatikanskem koncilu so začeli nastajati ekumenski prevodi, z namenom, da bi se z drugimi kristjani lahko srečali pri svojem viru, ki je Sveto pismo. Iskalo se je tisto skupno, ki pa je včasih zelo majhno. Zato je zelo potrebno in ustrezno, da obstajajo poleg ekumenskih izdaj, ki so namenjene zblíževanju, rasti in medsebojnemu razumevanju, tudi izdaje, kjer se pokaže naša specifičnost. Potrebna je tudi katoliška izdaja. Ta se ne razlikuje v npr. drugačnem besednjaku. Razlike se pojavljajo, kakor je že bilo rečeno, v okviru, v katerega je besedilo umeščeno. To pa so naslovi, delitve poglavij, poimenovanja teh poglavij in pa uvodi ter komentarji pod črto. Tako je celo Tomaž Hren v času indeksa prepovedanih knjig, med katerimi je bilo tudi Sveto pismo, ki ga je izdala druga verska skupnost, uspel dobiti dovoljenje za katoliške

duhovnike, da smejo uporabljati Dalmatinovo, t.j. protestantsko Sveto pismo. Vendar pod pogojem, da iztrgajo uvod – *predgovor*, ker je bil napisan antikatoliško. Lahko rečemo, da je bila Hrenova poteza na neki način začetek ekumenske izdaje in da je Dalmatinova izdaja brez uvoda na neki način že naša prva ekumenska. Potreba po Svetem pismu z opombami zaradi pravega razumevanja njegove vsebine pa se je pokazala že večkrat v preteklosti.

Kot je povedal dr. Matjaž, so se pri iskanju rešitev pri prevajanju v veliko pomoč izkazali Trubar, Dalmatin, Chraska. Martin Luter se je pri svojem prevodu ravnal po duhu nemškega jezika in ne po jezikovnih in slovničnih zakonitostih jezika izvirnega besedila.

Za kaj pa gre pri novem slovenskem prevodu, za dinamičen ali dobesedni prevod? Dr. Večko je razjasnila, da se za razliko od dobesednega prevoda, kjer se prevajalec ravna, kolikor je mogoče, dobesedno po izvorniku, pri dinamičnem skuša prevajati po smislu, predvsem razne fraze, idiome. Zanje poišče nekakšen ekvivalenten izraz oz. poved v prevodnem jeziku. V slovenskem prevajanju smo se vseskozi in vse bolj nagibali k dobesednemu prevodu. Od dinamičnega prevajanja smo se skušali čim bolj distancirati. Vendar so v standardnem prevodu še posebej evangeliji prevedeni precej pod vplivom dinamičnega načina. Zato so v jeruzalemski izdaji najbolj predelani prav evangeliji. Seveda moramo tudi pri dobesednem prevodu paziti na zanke, ki so v tem primeru lahko suženjski odnos do črke, treba je paziti, da ne bi svojega jezika pohabili in ga na silo nakovali na grški oz. hebrejski izvornik. Dr. Špelič je navezal, da noben prevod ne more

biti strogo dobeseden in noben prevod ne more biti do konca dinamičen. Če bi bil prevod skrajno dinamičen, potem pomeni, da bi bil omejen na razumevanje v zelo ozkem okolju in samo v določenem času, ko se misel izraža na določen način v takrat modernem dialektu oz. žargonu. Dinamičen prevod lahko res bolj »zažge«, ampak samo v omejenem času in v omejenem prostoru, zato imajo dinamični prevodi zelo kratek rok trajanja. Sveto pismo pa je knjiga, ki ima do sedaj najdaljši rok. Dobesedni prevodi so na drugi strani spet nemogoči, ker se dobesedno ne da prevajati. Edini res dobeseden prevod je t.i. interlinearni prevod, kjer se pod grško ali hebrejsko besedo podpišejo samo prevedene besede. Naš prevod – jeruzalemska izdaja – je naredil korak iz že precej prečiščenega prevoda bivšega »malo dinamičnega«, ki je že bil precej dobeseden, k še malo bolj dobesednemu, zvestemu prevodu. Gotovo pa je, da dobeseden prevod zahteva več opomb. Določene podobe je potrebno razložiti v njihovem kontekstu v opombi. Glede psalmov, ki se molijo tudi v skupnosti, so bili pozorni na njihovo spevnost. Prof. Krašovec uporablja, tako piše v uvodu, čez 98 odstotkov

rešitev liturgične komisije.

Voditelj je postavil vprašanje o **sintetičnih opombah k temeljnim teološkim pojmom**, kar je značilno za Jeruzalemsko Biblijo. Dr. Večko je pritrdila, da jih je v novem prevodu veliko. Vendar so tudi v standardnem prevodu številne sintetične opombe, ki so teološko zelo bogate in se opirajo na patristično teološko izročilo. Pri Jeruzalemski Bibliji gre za dopolnitev, za obogatitev. Dr. Matjaž pa je dodal, da so se strokovnjaki Jeruzalemske Biblije zelo trudili, da bi pri opombah ravnali po klasičnem starozaveznem rabinskem načelu razlaganja mesta z mesti. Gre za t.i. intertekstualno razlago določenih pojmov. Zaradi tega je bogastvo jeruzalemskih opomb v t.i. referencah oz. v povezavah. Našli bomo pravzaprav mini biblični leksikon, slovar, kjer so na enem mestu zbrana vsa mesta za določen termin. Ta intertekstualna interpretacija je največja obramba proti ozki, ideološki interpretaciji. Sveto pismo se interpretira s samim Svetim pismom. To je zelo pomemben poudarek. Glede dinamičnosti in opomb je dr. Matjaž navedel primer Lk 14,26, ko Jezus pravi: »Če kdo pride k meni in ne sovraži svojega očeta in matere ... ne more biti moj učenec.« Tukaj so šli kljub temu, da so se strogo držali načela dobesednosti, vendarle v neke vrste dinamiko. Prevedli so: »... in daje prednost svojemu očetu in materi ...«. Ta redok primer dinamičnega prevoda v evangelijih je bil možen zato, ker so lahko v opombah povedali, da gre tukaj za glagol sovražiti, katerega pomen v Svetem pismu je potrebno razložiti, ker se razlikuje od našega pomena. Drug primer, potreben opombe, je primer grške besede *pornea* v Matejevem evangeliju 19,9: »Kdor odslovi svojo ženo, razen če zaradi

nečistovanja, in se oženi z drugo, prešuštvuje.« Ta »razen če zaradi nečistovanja« vsebuje besedo *pornea*. To je zelo problematična izjava, ker nečistovanje, kakor ga razumemo danes, ni razlog za ločitev. *Pornea* je v rabinskem zakonodajnem besedilu takrat imela čisto specialen izraz in je pomenila krvoskrunstvo. Gre torej za nelegitimno zvezo. Pomeni torej, kdor se loči od svoje žene, razen če je v nelegitimni zvezi z njo, je kriv, da prešuštvuje. Ampak te nelegitimitnosti nikakor nismo mogli dati v besedilo – da bi *pornea* prevedli z nelegitimitnostjo. Tudi besede krvoskrunstvo nismo mogli uporabiti.

Voditelj je postavil vprašanje: »Omenili ste mariborski in ljubljanski dialekt. Philippe Reymond, eden glavnih sodelavcev pri prevajanju francoskega ekumenskega prevoda (s protestantske strani) pa je slog prevajanja komentiral s temi besedami: 'Če je kakšen stavek v hebrejščini težak, vsebuje ponavljanje besed, dolgoveznosti, nerodnosti, smo se po principu odpovedali poskusu, da bi ga v francoščini izboljšali; nimamo namena "delati sloga": zakaj ne bi bralcu pustili, da občuti razliko med natančnim izražanjem pravnega teksta ali devteronomističnega spodbudnega govora in med bliskajočimi nastopi ter okrajšani-

mi prvinami preroškega izbruha?' **V kolikšni meri je novi prevod lahko tudi literarna mojstrovina v slovenskem jeziku ob hkratnem upoštevanju skladnosti med izvornikom in prevodom?** Ter, ali je pogoj za dobro prevajanje tudi nadarjenost za literarno ustvarjanje?»

Dr. Špelič je odgovoril, da se niso trudili, da bi iz Svetega pisma naredili »boljše besedilo«. Besede, ki se v izvorniku ponavljajo, se ponavljajo tudi v slovenščini, prevajalci niso posegli po variacijah, niso oklestili osebnih in svojilnih zaimkov v smislu: slovenščina tega ne potrebuje. Tudi v drugih jezikih zaimke ohranjajo. Naši so jih kar črtali, v novem prevodu so osebni ali svojilni zaimki zopet na svojem mestu. Na vprašanje, kaj je vodilo prevajalca v primerih, ko za hebrejski izraz ni najti ene same ustreznice v slovenskem jezi-

ku, zlasti je to v Psalmih, kjer mnogo mest ni mogoče jasno prenesti v slovenski jezik oz. so že v hebrejskem originalu diskutabilni, je dr. Večko nakazala rešitev v poglobljanju v hebrejske slovarje. Ti pokažejo, da se ena hebrejska beseda lahko prevede z mnogimi izrazi določenega besednega polja. Prevajalec/prevajalka prisluškuje, okuša to besedo, da bi res našel/la najbolj ustrezno. Zato prevajanje traja dolgo. In ne išče samo v slovarjih, temveč tudi v ostalih prevodih, tako tujih, kakor v domačih. Skratka, potrebno je iskati in poskušati uganiti, kaj je mislil pisec. Gre za okušanje, primerjanje s kontekstom, z drugimi prevodi, da se najde primerna beseda. Pri prevajanju je pomembno, če je le mogoče, če kontekst dovoljuje, da se ista beseda na različnih mestih a v istem oz. podobnem kontekstu prevaja enako. Tako se posamezno mesto dosledno razlaga z drugimi mesti iz Svetega pisma samega. V tem je lepota prevajanja. Martin Buber in Franz Rosenzweig sta isto besedo prevajala enako v vseh primerih, kjer je kontekst podoben. To pomeni, da se pomen nekega odlomka razloži s pomočjo pomena odlomka, kjer se je takšen izraz že pojavil. Na takšen način je možno pripraviti prevod, kjer se Sveto pismo razlaga s Svetim pismom – s pomočjo ponavljanja istih besed.

Nazadnje je voditelj okroglega mize postavil vprašanje **o formulacijah, besedah, besednih zvezah, stavkih (še posebej iz evangelijev), ki so jih ljudje zelo vajeni.** Ali bodo ljudje po novem prevodu, zlasti Nove zaveze, občutili razliko med besedili, ki jih imajo v ušesih, in tem, kar bodo dobili z novim prevodom? Dr. Matjaž je odgovoril s primerom izraza za Jezusovo vstajenje oz. obujenje. Ta zadnji je bil uveden v standardnem prevodu, vendar ni šel v ušesa in je v novem

zopet vstajenje. Sicer v grščini res obstajata dva izraza, ki lahko eden pomeni obuditi, drugi pa vstati. Vendarle se je za Jezusovo vstajenje v našem narodnem jeziku, v našem ušesu ohranilo *Jezus je vstal od mrtvih*. *Obudil* je primerno edino v nekaterih ključnih teoloških izjavah, še posebej v Apostolskih delih, kjer Peter razlaga vstajenje in pravi, da je Oče izpričal pravičnost do svojega Sina s tem, ko ga je obudil od mrtvih. V tem primeru gre res za obuditev Sina s strani Očeta. Sicer gre za glagol vstajenje. Tudi beseda pasha se ni »vsedla«. Izraz pasha smo dosledno prevajali kot velika noč. In še kar nekaj je takšnih primerov. Dr. Matjaž je navezal na zelo kritičen članek Simona Lenarčiča v zadnji številki Tretjega dne (marec/april 2010), »Bližje kot je Božja beseda izvirniku, manj nam je domača.« Avtor kritizira standardni prevod in sploh našo manijo, da pridemo do enega, dokončnega, najboljšega prevoda. Pravi, da ni stvar v tem, da prevajalci kažejo svoje široko jezikovno znanje in sploh znanje o prevodih in da bodo posledično pri novih rešitvah bralci hitro navdušeni nad prevodom, da bodo nov prevod hitro sprejeli v ušesa, v svoje glave. Svetopisemski prevod pa ni namenjen temu, da pride v glave, da npr. zveš nekaj o filološkem ozadju grškega konteksta. Beseda mora priti v srce. Beseda

V soboto, 6. novembra,
bo v škofijski gimnaziji
v Šentvidu nad Ljubljano
VSESLOVENSKO SREČANJE
BIBLIČNIH SKUPIN IN
LJUBITELJEV SVETEGA
PISMA.

Ubrano bo na temo karitativne ljubezni kot integralnega dela Evharistije. Več o programu v naslednji številki.

pa potuje v srce zelo dolgo. Potuje od otroka, ki Besedo dobiva skupaj z materinim mlekom in vse tja so starčka! In to je sedaj samokritika – ko so se pričeli uporabljati novi nedeljski lekcioni, so župniki na farah vedno rohnili: »Pa kaj ste šli to spreminjati! Tistega smo že tako navajeni! Jaz sem se danes spet zmotil! To imam v glavi in to preberem, čeprav piše drugače.« Priznam, da se mi je zdelo takrat:

»Morda je pa dobro, da bolj natančno prebereš. Je lahko tudi neke vrste izpraševanje vesti.« Vendar danes nisem več takšnega mnenja. Besede, ki je globoko v človeku, razen če je skrajno napačna, nimamo pravice rušiti. Nimamo pravice spreminjati tistega, kar se je že vsedlo in s čimer je povezan celoten posameznikov svet in njegovo domače okolje. Tako kot človek Besedo sliši prvič, tako jo pozna.

Dogajalo se je v župniji Tišina

Binkoštna vigilijska ob celonočnem branju Božje besede

V murskosoboški škofiji so tudi letos na tradicionalen način – s celonočnim branjem SVETEGA PISMA – praznovali binkošti, prihod Svetega Duha na apostole, ki so molili v dvorani zadnje večerje, zbrani z Jezusovo Materjo Marijo, in pričakovali »tolažbe« od Boga. Marija Brest, predstavnica Odбора SBG škofija Murska Sobota, je v vabilu spodbudila vernike, da bi se na ta veliki praznik pripravili s postom, molitvijo in celonočnim bedenjem ali vigilijo. Letos se je to dogajalo v župniji Tišina.

Ker je bilo letošnje leto posvečeno evharistični skrivnosti, so branje Svetega pisma v noči od 22. na 23. maj povezali s čaščenjem Jezusa pod podobo kruha. Božjo besedo so brali pred izpostavljenim Najsvetejšim od 20.00 do jutranje sv. maše ob 6.30. Branje se je prepletalo z glasbo in petjem, ki so ga pripravile različne skupine v škofiji.

Tako je bila vernikom ponovno dana priložnost, da so v noči pred binkoštnim praznikom na poseben način vstopili v kraj Božjih milosti.

BIBLIČNE DUHOVNE VAJE

Vsi, ki se želite umiriti in se ob Božji besedi na nov način srečati s seboj in odkrivati Božji načrt v svojem življenju, vabljeni na biblične duhovne vaje **Vse delajte v Božjo slavo** (1 Kor 10,31), ki bodo v **Stični, od 12. do 14. novembra 2010.**

Voditelj:

doc. dr. Maksimilijan Matjaž s sodelavci.

Evharistični kongres nam je bil spodbuda, da bi bil Kruh življenja rodovitna hrana našega življenja in da bi z njegovo močjo gradili živo Božje kraljestvo med nami. Preko branja Svetega pisma, premišljevanja, molitve, tišine in pogovora v skupini Ga bomo prepoznavali in okušali, da bi lahko bilo vse, kar smo in delamo v Božjo slavo.

Prijave in informacije:

Jana Podjavoršek, 031-527-989; jana.podjavorsek@rkc.si

JULIJ 2010

1.	Č	Estera	Am 7,10-17 Ps 19,8-11 Mt 9,1-8	Ko je Jezus videl njihovo vero, je rekel hromemu: »Bodi pogumen, otrok, odpuščen si ti grehi!« (Mt 9,2b).
2.	P	Martinijan	Am 8,4-6.9-12 Ps 119,2.10.20. 30.40.131 Mt 9,9-13	Ko je Jezus šel od tam, je zagledal moža, imenovanega Matej, ki je sedel pri mitnici, in mu je rekel: »Hôdi za menoj!« In ta je vstal in šel za njim (Mt 9,9).
3.	S	Tomaž	Ef 2,19-22 Ps 117,1-2 Jn 20,24-29	Jezus mu je rekel: »Ker si me videl, veruješ? Blagor tistim, ki niso videli, pa so začeli verovati!« (Jn 20,29)
4.	N	14. navadna nedelja	Iz 66,10-14c Ps 66,1-7.16.20 Gal 6,14-18 Lk 10,1-12.17-20	»Vendar se ne veselite nad tem, da so vam duhovi pokorni, ampak se veselite, ker so vaša imena zapisana v nebesih« (Lk 10,20).
5.	P	Ciril in Metod	Ezk 34,11-16 1 Tes 2,2b-8 Jn 10,11-16	»Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za ovce« (Jn 10,11).
6.	T	Marija Goretti	Oz 8,4-7.11-13 Ps 115,3-10 Mt 9,32-38	Ko je zagledal množice, so se mu zasmilile, ker so bile izmučene in razkropljene kakor ovce, ki nimajo pastirja (Mt 9,36).
7.	S	Vilibald	Oz 10,1-3.7-8.12; Ps 105,2-7 Mt 10,1-7	Imena dvanajstih apostolov pa so... (Mt 10,2a).
8.	Č	Hadrijan	Oz 11,1.3-4.8c-9; Ps 80,2-3.15-16 Mt 10,7-15	»Spotoma pa oznanjajte in govorite: »Nebeško kraljestvo se je približalo!« (Mt 10,7).
9.	P	Avguštin	Oz 14,2-10 Ps 51,3-4.8-9. 12-14.17 Mt 10,16-23	»Glejte, pošiljam vas kakor ovce med volkove. Bodite torej preudarni kakor kače in nepokvarjeni kakor golobje« (Mt 10,16).
10.	S	Amalija	Iz 6,1-8 Ps 93,1-2.5 Mt 10,24-33	»Vam pa so celo vsi lasje na glavi prešteti. Ne bojte se torej! Vi ste vredni več kakor veliko vrabcev« (Mt 10,30-31).
11.	N	15. navadna nedelja	5 Mz 30,10-14 Ps 69,14.17.30-31 Kol 1,15-20 Lk 10,25-37	In Jezus mu je rekel: »Pojdi in ti delaj prav tako!« (Lk 10,37b)
12.	P	Mohor in Fortunat	Iz 1,11-17 Ps 50,8-9.16-17. 21.23 Mt 10,34-42; 11,1	»Kdor dá piti samo kozarec hladne vode enemu izmed teh malih, ker je ta imenovan učencem, resnično, povem vam, ne bo izgubil svojega plačila« (Mt 10,42).
13.	T	Henrik	Iz 7,1-9 Ps 48,2-8 Mt 11,20-24	Tedaj je začel grajati mesta, v katerih se je zgodilo največ njegovih mogočnih del, ker se niso spreobrnila (Mt 11,20).
14.	S	Kamil	Iz 10,5-7.13-16 Ps 94,5-10.14-15 Mt 11,25-27	Tedaj je Jezus spregovoril in rekel: »Slavim te, Oče, Gospod neba in zemlje, ker si to prikril modrim in razumnim, razodel pa otročičem« (Mt 11,25).
15.	Č	Bonaventura	Iz 26,7-9.12.16-19; Ps 102,13-21 Mt 11,28-30	»Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vam bom dal počitek« (Mt 11,28).
16.	P	Karmelska Mati Božja	Iz 38,1-6.21-22.7-8 Ps 138,10-12.16 Mt 12,1-8	»Če bi vedeli, kaj pomeni: Usmiljenja hočem in ne žrtve, ne bi obsodili teh nedolžnih« (Mt 12,7).
17.	S	Aleš	Mih 2,1-5 Ps 10,1-4.7-8.14 Mt 12,14-21	In v njegovo ime bodo upali narodi (Mt 12,21).
18.	N	16. navadna nedelja	1 Mz 18,1-10a Ps 15,2-5 Kol 1,24-28 Lk 10,38-42	Gospod ji je odgovoril: »Marta, Marta, skrbi in vznemirja te veliko stvari« (Lk 10,41).
19.	P	Arsen	Mih 6,1-4.6-8 Ps 50,5-6.8-9. 16-17 Mt 12,38-42	»... kajti prišla je s konca zemlje, da bi slišala Salomonovo modrost; in glejte: več kakor Salomon je tukaj« (Mt 12,42b).
20.	T	Apolinarij	Mih 7,14-15. 18-20 Ps 85,2-8 Mt 12,46-50	»Kdor koli namreč uresničuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta je moj brat, sestra in mati« (Mt 12,50).
21.	S	Lovrenc	Jer 1,1.4-10 Ps 71,1-6.15.17 Mt 13,1-9	»Druga semena pa so padla na dobro zemljo in so dajala sad: eno stoternega, drugo šestdeseternega in spet drugo trideseternega« (Mt 13,8).
22.	Č	Marija Magdalena	Vp 3,1-4a Ps 63,2-6.8-9 Jn 20,1-2.11-18	Jezus ji je dejal: »Marija!« Ona se je obrnila in po hebrejsko rekla: »Rabuní« (kar pomeni Učitelj) (Jn 20,16).

23.	P	Brigita	Jer 3,14-17 Ps Jer 32,10-13 Mt 13,18-23	»V dobro zemljo vsejan pa je tisti, ki posluša besedo in jo tudi doume« (Mt 13,23a).
24.	S	Krištof	Jer 7,1-11 Ps 84,3-6a.8a.11 Mt 13,24-30	»Nikakor, je dejal, »da morda med pobiranjem ljuljke ne izpulite z njo vred tudi pšenice (Mt 13,29).
25.	N	17. navadna nedelja	1 Mz 18,20-32 Ps 138,1-3.6-8 Kol 2,12-14 Lk 11,1-13	»Tudi jaz vam pravim: Prosite in vam bo dano! Išcite in boste našli! Trkajte in se vam bo odprlo!« (Lk 11,9)
26.	P	Joahim in Ana	Sir 44,1.10-15 Ps 132,11-14. 17-18 Mt 13,16-17	»Blagor pa vašim očem, ker vidijo, in vašim ušesom, ker slišijo!« (Mt 13,16)
27.	T	Gorazd	Sir 44,1-2.3b-10 Ps 79,8-9.11.13 Mt 5,13-16	»Takó naj vaša luč sveti pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih« (Mt 5,16).
28.	S	Viktor	Jer 15,10.16-21 Ps 59,2-5a.10-11 Mt 13,44-46	»Nebeško kraljestvo je tudi podobno trgovcu, ki išče lepe bisere. Ko najde en dragocen biser, gre in proda vse, kar ima, in ga kupi« (Mt 13,45-46).
29.	Č	Marta	Jer 18,1-6 Ps 146,2-6 Jn 11,19-27	»A tudi zdaj vem, da ti bo Bog dal, kar koli ga zaprosiš« (Jn 11,22).
30.	P	Peter	Jer 26,1-9 Ps 69,5.8-10.14 Mt 13,54-58	»Od kod torej njemu vse to?« (Mt 13,56b).
31.	S	Ignacij	1 Kor 10,31-33; 11,1 Ps 69,15-16. 30-31.33-34 Mt 14,1-12	Hotel ga je umoriti, a se je ustrašil množice, ker je imela Janeza za preroka (Mt 14,5).

AVGUST 2010

1.	N	18. navadna nedelja	Prd 1,2;2,21-23 Ps 90,3-6.12-14.17 Kol 3,1-5.9-11 Lk 12,13-21	»Tako je s tistim, ki sebi nabira zaklade, ni pa bogat pred Bogom« (Lk 12,21).
2.	P	Evzebij	Jer 28,1-17 Ps 119,29.43.79-80.95.102; Mt 14,13-21	Jezus pa jim je rekel: »Ni jim treba oditi. Vi jim dajte jesti!« (Mt 14,16)
3.	T	Lidija	Jer 30,1-2.12-15.18-22 Ps 102,16-23.29 Mt 14,22-36	On mu je dejal: »Pridi!« In Peter je stopil iz čolna, hodil po vodi in šel k Jezusu (Mt 14,29).
4.	S	Janez Vianej	Ezk 3,16-21 Ps Jer 31,10-13 Mt 9,35-38,10,1	Jezus je obhodil vsa mesta in vasi. Učil je po njihovih shodnicah in oznanjal evangelij kraljestva. Ozdravljal je vsako bolezen in vsako slabost (Mt 9,35).
5.	Č	Marija Snežna	Jer 31,31-34 Ps 51,12-15.18-19 Mt 16,13-23	Jezus pa mu je dejal: »Blagor ti, Simon, Jonov sin, kajti tega ti nista razodela meso in kri, ampak moj Oče, ki je v nebesih« (Mt 16,19).
6.	P	Jezusova spremenitev na gori	Dan 7,9-10.13-14 Ps 97,1-2.5-6.9.12 2 Pt 1,16-19 Lk 9,28b-36	Iz oblaka se je zaslíšal glas: »Ta je moj Sin, moj Izvoljenec, njega poslušajte!« (Lk 9,35)
7.	S	Sikst II.	Hab 1,12-17;2,1-4; Ps 10,8-13 Mt 17,14-20	»Resnično, povem vam: Če bi imeli vero kakor gorčično zrno, bi rekli tej gori: »Prestavi se od tod tja!«, in se bo prestavila in nič vam ne bo nemogoče« (Mt 17,20b).
8.	N	19. navadna nedelja	Mdr 18,6-9 Ps 33,1.12.18-20.22 Heb 11,1-2.8-19 Lk 12,32-48	»Tudi vi bodite pripravljene, kajti ob uri, ko ne pričakujete, bo prišel Sin človekov« (Lk 12,40).
9.	P	Terezija	Ezk 1,2-5.24-28c; Ps 149,1-2.11-14a Mt 17,22-27	Ko so bili zbrani v Galileji, jim je Jezus rekel: »Sin človekov bo izroččen v človeške roke in ga bodo umorili, a tretji dan bo obujen.« In zelo so se užalostili (Mt 17,22-23).
10.	T	Lovrenc	2 Kor 9,6-10 Ps 112 Jn 12,24-26	»Če kdo hoče meni služiti, naj hodi za menoj, in kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik. Če kdo meni služi, ga bo počastil Oče« (Jn 12,16).
11.	S	Klara	Ezk 9,1-7 Ps 113,1-6 Mt 18,15-20	»Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi« (Mt 18,20).
12.	Č	Ivana	Ezk 12,1-12 Ps 78,56-59.61-62 Mt 18,21-35; 19,1 Ezk 16,59-63 Ps Iz 12,2-6 Mt 19,3-12	»Ali nisi bil tudi ti dolžan usmiliti se svojega sosluzabnika, kakor sem se jaz usmilil tebe?« (Mt 18,33) Odgovoril je: »Ali niste brali, da ju je Stvarnik na začetku ustvaril kot moža in ženo in rekel: Zaradi tega bo moji zapustil očeta in mater in se pridružil svoji ženi in bosta oba eno meso« (Mt 19,4-5).

14.	S	Maksimiljan Kolbe	1 Krn 15,3-4.15-16;16,1-2 Ps 132,6-7.9-10.13-14 1 Kor 15,54-57 Lk 11,27-28	On pa je rekel: »Še bolj blagor tistim, ki Božjo besedo poslušajo in se po njej ravnajo« (Lk 11,28).
15.	N	Marijino vnebovzetje	Raz 11,19a;12,1-6a.10ab Ps 45,10-12.16 1 Kor 15,20-26 Lk 1,39-56	Ko je Elizabeta zaslila Marijin pozdrav, se je dete veselo zganilo v njenem telesu. Elizabeta je postala polna Svetega Duha (Lk 1,41).
16.	P	Rok	Ezk 24,15-24 Ps 5 Mz 32,18-21 Mt 19,16-22	Jezus mu je rekel: »Če hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih. Nato pridi in hodi za menoj!« (Mt 19,21)
17.	T	Evzebij	Ezk 28,1-10 Ps 5 Mz 32,26-28.30.35-36 Mt 19,23-30	»In vsak, kdor je zapustil hiše ali brate ali sestre ali očeta ali mater ali otroke ali njive zaradi mojega imena, bo prejel stokratno in dobil v delež večno življenje. Toda mnogi prvi bodo zadnji in zadnji prvi« (Mt 19,29-30).
18.	S	Helena	Ezk 34,1-11 Ps 23,1-6 Mt 20,1-16a	Tudi tem je rekel: »Pojdite tudi vi v vinograd, in kar je prav, vam bom dal« (Mt 20,4).
19.	Č	Janez	Ezk 36,23-28 Ps 51,12-15.18-19 Mt 22,1-14	»Pojdite torej na križišča in povabite na svatbo, kogar koli najdete« (Mt 22,9).
20.	P	Bernard	Ezk 37,1-14 Ps 107,2-9; Mt 22,34-40	»Učitelj, katera je največja zapoved v postavi?« (Mt 22,36)
21.	S	Pij X.	1 Tes 2,2b-8 Ps 85,9-14 Mt 23,1-12	»Največji med vami bodi vaš strežnik. Kdor se bo poviševal, bo ponižan, in kdor se bo poniževal, bo povišan« (Mt 23,11-12).
22.	N	21. navadna nedelja	Iz 66 18-21 Ps 118,1-2 Heb 12,5-7.11-13 Lk 13,22-30	»Prizadevajte si, da vstopite skozi ozka vrata« (Lk 13,24).
23.	P	Roza	2 Tes 1,1-5.11b-12 Ps 96,1-5 Mt 23,13.15-22	»Kdor pa priseže pri nebu, priseže pri Božjem prestolu in pri tistem, ki sedi na njem« (Mt 23,22).
24.	T	Jernej	Raz 21,9b-14 Ps 145,10.13.17-18 Jn 1,45-51	Natánuel mu je dejal: »Iz Nazareta more biti kaj dobrega?« Filip mu je rekel: »Pridi in poglej!« (Jn 1,46)
25.	S	Ludvik	2 Tes 3,6-10.16-18 Ps 128,1-2.4-5 Mt 23,27-32	»Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci, ker ste podobni pobeljenim grobovom, ki se na zunaj zdijo lepi, znotraj pa so polni mrtvaških kosti in vsakršne nečistosti« (Mt 23,27).
26.	Č	Zefirin	1 Kor 1,1-9 Ps 145,2-7 Mt 24,42-51	»Bodite torej budni, ker ne veste, katerega dne pride vaš Gospod!« (Mt 24,42)
27.	P	Monika	2 Tes 3,6-10.16-18 Ps 128,1-2.4-5 Lk 7,11-17	Ko jo je Gospod zagledal, se mu je zasmilila in ji je rekel: »Ne jokaj!« (Lk 7,13)
28.	S	Avguštin	1 Jn 4,7-16 Ps 33,12-13.18-21 Mt 23,8-12	»Vi pa si ne pravite »rabi«, kajti eden je vaš Učitelj, vi vsi pa ste bratje« (Mt 23,8).
29.	N	Mučeništvo Janeza Krstnika	Sir 3,17-18.20.28-29 Ps 68,4-7.10-11 Heb 12,18-19.22-24 Lk 14,17-14	»In blagor tebi, ker ti ne morejo povrniti; povrnjeno ti bo namreč ob vstajenju pravičnih!« (Lk 14,14).
30.	P	Feliks	1 Kor 2,1-5 Ps 119,97-102 Lk 4,16-30	In začel jim je govoriti: »Danes se je to Pismo izpolnilo, kakor ste slišali« (Lk 4,21).
31.	T	Rajmund	1 Kor 2,10b-16 Ps 145,8-14 Lk 4,31-37	Strmeli so nad njegovim naukom, kajti njegova beseda je bila izrečena z oblastjo (Lk 4,32).

SEPTEMBER 2010

1.	S	Tilen	1 Kor 3,1-9 Ps 33,12-15.20-21 Lk 4,38-44	On pa jim je rekel: »Tudi drugim mestom moram oznaniti evangelij o Božjem kraljestvu, ker sem za to poslan!« (Lk 4,43).
2.	Č	Emerik	1 Kor 3,18-23 Ps 24,1-6 Lk 5,1-11	Ko pa je nehaj govoriti, je rekel Simonu: »Odrini na globoko in vrzite mreže za lov!« (Lk 5,4)
3.	P	Gregor	1 Kor 4,1-5 Ps 37,3-6.27-28.39-40 Lk 5,33-39	Jezus jim je odgovoril: »Ali morete doseči, da bi se svatje postili, dokler je ženin med njimi?« (Lk 5,34)
4.	S	Rozalija	1 Kor 4,6-15 Ps 145,17-21; Lk 6,1-5	In rekel jim je: »Sin človekov je gospodar sobote« (Lk 6,5).
5.	N	23. navadna nedelja	Mdr 9,13-18b Ps 90,3-6.12-14.17 Flm 9b-10.12-17 Lk 14,25-33	»Kdo izmed vas, ki hoče zidati stolp, prej ne séde in ne preračuna stroškov, ali ima dovolj, da ga dokonča?« (Lk 14,28)
6.	P	Bertrand	1 Kor 5,1-8 Ps 5,1-8 Lk 6,6-11	Jezus jim je rekel: »Vprašam vas, ali se sme v soboto delati dobro ali zlo, življenje rešiti ali uničiti?« (Lk 6,9)
7.	T	Regina	1 Kor 6,1-11 Ps 149,1-6a.9b Lk 6,12-19	Vsa množica se ga je poskušala dotakniti, kajti iz njega je izhajala moč in ozdravljala vse (Lk 6,19).

8.	S	Marijino rojstvo	Mih 5,1-4a Ps 13,6 Mt 1,1-16.18-23	Ko je to premišljeval, se mu je v sanjah prikazal Gospodov angel in rekel: »Jožef, Davidov sin, ne boj se vzeti k sebi Marije, svoje žene; kar je spočela, je namreč od Svetega Duha« (Mt 1,20).
9.	Č	Peter	1 Kor 8,1b-7.10-13 Ps 139,1-3.13-14.23-24 Lk 6,27-38	»In kakor hočete, da bi ljudje storili vam, storite vi njim« (Lk 6,31).
10.	P	Nikolaj	1 Kor 9,16-19.22-27 Ps 84,3-6.8.11 Lk 6,39-42	»Kaj vendar gledaš iver v očesu svojega brata, bruna v svojem očesu pa ne opaziš?« (Lk 6,41)
11.	S	Gvido	1 Kor 10,14-22 Ps 116,12-13.17-18 Lk 6,43-49	»Dober človek prinaša iz dobrega zaklada svojega srca dobro« (Lk 6,45a).
12.	N	24. navadna nedelja	2 Mz 32,7-11.13-14 Ps 51,3-4.12-13.17-19 1 Tim 1,12-17; Lk 15,1-32	»Vstal bom in šel k očetu« (Lk 15,18a).
13.	P	Janez Zlatousti	1 Kor 11-17-26 Ps 40,7-11 Lk 7,1-10	»Gospod, ne trudi se! Nisem namreč vreden, da prideš pod mojo streho« (Lk 7,6b).
14.	T	Povišanje svetega križa	4 Mz 21,4-9 Ps 78,1-2.34-38 Flp 2,6-11; Jn 3,13-17	»Bog namreč svojega Sina ni poslal na svet, da bi svet sodil, ampak da bi se svet po njem rešil« (Jn 3,17).
15.	S	Žalostna Mati Božja	Heb 5,7-9 Ps 31,2-6.15-16.20 Jn 19,25-27	Ko je Jezus videl svojega mater in zraven stoječega učenca, katerega je ljubil, je rekel materi: »Žena, glej, tvoj sin!« Potem je rekel učencu: »Glej, tvoja mati!« In od tiste ure jo je učenec vzel k sebi (Jn 19,26-27).
16.	Č	Kornelij	1 Kor 15,1-11 Ps 118,1-2.16-17.28-29 Lk 7,36-50	»Odpušteni so njeni mnogi grehi, ker je močno ljubila« (Lk 7,47a).
17.	P	Robert	1 Kor 15,12-20 Ps 17,1.6-8.15 Lk 8,1-3	Potem je hodil od mesta do mesta in od vasi do vasi, oznanjal in razglašal evangelij o Božjem kraljestvu. Z njim so bili dvanajsteri in nekaj žen, ki jih je ozdravil zlih duhov in boleznih (Lk 8,1-2a).
18.	S	Jožef	1 Kor 15,35-37.42-49 Ps 56,10-13 Lk 8,4-15	Rekel jim je: »Vam je dano spoznati skrivnosti Božjega kraljestva, drugim pa je to dano v prilikah« (Lk 8,10a).
19.	N	25. navadna nedelja	Am 8,4-7 Ps 113,1-2.4-8 1 Tim 2,1-8 Lk 16,1-13	»Kdor je v najmanjšem zvest, je zvest tudi v velikem, kdor pa je v najmanjšem krivičen, je krivičen tudi v velikem« (Lk 16,10).
20.	P	Svetlana	Prg 3,27-34 Ps 15,2-5 Lk 8,16-18	»Pazite vendar, kako poslušate! Kdor namreč ima, se mu bo dalo, in kdor nima, se mu bo vzelo tudi to, kar se mu zdi, da ima« (Lk 8,18).
21.	T	Matej	Ef 4,1-7.11-13 Ps 19 Mt 9,9-13	Ko je Jezus šel od tam, je zagledal moža, imenovanega Matej, ki je sedel pri mitnici, in mu je rekel: »Hodi za menoj!« In ta je vstal in šel za njim (Mt 9,9).
22.	S	Florencij	Prg 30,5-9 Ps 119,29.72.89. 101.104.163 Lk 9,1-6	Poklical je k sebi dvanajstere ter jim dal moč in oblast nad vsemi demoni in za ozdravljanje boleznih. Poslal jih je oznanjat Božje kraljestvo in ozdravljat bolnike (Lk 9,1-2).
23.	Č	Lin	Prd 1,2-11 Ps 90,3-6.12-14.17 Lk 9,7-9	Herod je rekel: »Janeza sem jaz dal obglaviti; kdo pa je ta, o katerem slišim take reči?« In prizadeval si je, da bi ga videl (Lk 9,9).
24.	P	Anton Martin Slomšek	Sir 44,1-7.13-15; Ps 23 2 Tim 4,6-8.17-18 Jn 15,1-8	»Veselite se z menoj, kajti našel sem ovco, ki se je izgubila!« (Jn 15,6b).
25.	S	Sergij	Prd 11,9-10; 12,1-8 Ps 90,3-6.12-14.17 Lk 9,44-45	»Dobro prisluhnite tem besedam. Sin človekov bo namreč izroččen v človeške roke.« Oni pa niso razumeli te besede; bila jim je prikrita, da je niso zaznali, vendar so se ga o tej besedi bali vprašati (Lk 9,44-45).
26.	N	26. navadna nedelja	Am 6,1a.4-7 Ps 146,6-10 1 Tim 6,11-16 Lk 16,19-31	»On pa mu je dejal: »Če ne poslušajo Mojzesa in prerokov, se ne bodo dali prepričati, četudi kdo vstane od mrtvih.«« (Lk 16,31)
27.	P	Vincencij	1 Kor 1,26-31 Ps 17,1-3.6-7 Lk 9,46-50	»Kdor je namreč med vami vsemi najmanjši, ta je velik« (Lk 9,48b).
28.	T	Vaclav	Job 3,1-3.11-17.20-23 Ps 88,2-8 Lk 9,51-56	Ko sta to videla učenca Jakob in Janez, sta rekla: »Gospod, ali hočeš, da rečeva, naj pade ogenj z neba in jih pokonča?« Jezus se je obrnil k njima in ju pograjal (Lk 9,54-56).
29.	S	Mihael, Gabrijel, Rafael	Dan 7,9-10.13-14; Ps 138,1-5 Jn 1,47-51	Jezus je odgovoril in mu rekel: »Ker sem ti rekel, da sem te videl pod smokvinim drevesom, veruješ? Še več kot to boš videl« (Jn 1,50).
30.	Č	Hieronim	2 Tim 3,14-17 Ps 27,7-9.13-14 Lk 10,13-16	Rekel jim je: »Žetev je obilna, delavcev pa malo. Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavce na svojo žetev. Pojdite! Pošiljam vas kakor jagnjeta med volkove« (Lk 10,2-3).

Martina Gorenc, 10 let, Lj Vič

EVHARISTIJA

*O, ti majhen, beli košček Kruha,
ki si moj živi Bog!
Klečim pred tvojim skritim bistvom,
lačna, žejna, praznih rok.
Želim, da vso me použiješ
v ljubeči luči treh Oseb,
iz mene temo vso izmiješ,
me spremeniš v svoj sveti dih.*

*O, ti čista Kri ljubezni,
ki v kelih usmiljeno kapljaš,
v mojo kri izlij hvaležnost,
dar življenja, ki le ti ga daš.
Naj v vsaki Tvoji sveti maši
na kolenih te častim
in vse, kar delam, mislim, molim,
v obhajilo bližnjim spremenim.*

*Naredi iz mene dar ljubezni,
da svet bo Tebi posvečen,
da zvesti plamen večne luči
bo moje duše svetli odsev.
Zaupam, vate, Jezus, Jagnje,
zaupam vate, nevidni Bog,
ljubim Te, četudi čutim,
da oltar srca je ves ubog!
Nataša Ahčin*